

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

Панченко Наталія Георгіївна

УДК: 338.47:005.35:656.2

ДИСЕРТАЦІЯ

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ
ТРАНСПОРТІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

051 – Економіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ / Н. Г. Панченко

Науковий консультант: Дикань Володимир Леонідович, доктор економічних
наук, професор

Харків – 2019

АНОТАЦІЯ

Панченко Н. Г. Теоретико-методологічні основи формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством (051 – Економіка). – Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, Харків, 2019.

Дисертація присвячена розробленню теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті в умовах поширення кризових явищ.

Забезпечення сталого розвитку залізничного транспорту в довгостроковій перспективі потребує врахування тенденцій поширення процесів соціалізації економіки, які вказують на зростання фактора знань і людського потенціалу в системі конкурентних переваг. Попри вагомість соціального фактора в підтримці конкурентних позицій суб'єктів господарювання поширення кризових явищ в економіці України, і на залізничному транспорті зокрема, негативно вплинуло на соціальну діяльність АТ «Укрзалізниця», обумовивши зростання соціально-економічної нестабільності в галузі. Підвищення соціальних ризиків створює бар'єри для впровадження інноваційних зрушень і зростання конкурентоспроможності залізничних послуг, що і зумовило необхідність вирішення проблеми розвитку соціальної відповідальності залізничного транспорту в умовах кризи.

Вивчення еволюції теорії соціальної відповідальності дозволило розширити її функціональні властивості, доповнивши такими функціями, як антикризова, інноваційна, інтеграційна, комунікаційна, морально-виховна та ціннісна, і доповнити існуючу класифікацію соціальної відповідальності залізничного транспорту такими ознаками: 1) за періодичністю реалізації інструментів соціальної відповідальності: одноразова, періодична та системна;

2) за групами стейкхолдерів АТ «Укрзалізниця»: соціальна відповідальність перед акціонерами, користувачами послуг вантажних перевезень, пасажирями, державними органами, інвесторами, менеджментом і персоналом, конкурентами, партнерами у сфері перевезень, фінансово-кредитними інститутами, підрядниками та постачальниками, населенням, засобами масової інформації, громадськими організаціями, сім'ями працівників, міжнародними організаціями; 3) за рівнями формування інструментів: корпоративна (АТ «Укрзалізниця»), тактична (регіональні філії АТ «Укрзалізниця», філії), оперативна (виробничі підрозділи регіональних філій АТ «Укрзалізниця»).

Розгляд в історичному аспекті соціально-економічних перетворень на залізничному транспорті України дозволив виділити етапи трансформації системи соціальної відповідальності залізничної галузі, що характеризують особливості її зміни у відповідності з процесами реформування галузі та включають такі періоди розвитку, як підготовчий, законодавчого формування, оптимізації, рецесії, відновлення, регресу й трансформації. Урахування даних етапів сприяє ідентифікації наявних недоліків у системі соціальної відповідальності АТ «Укрзалізниця» і визначає основні напрями та інструментарій удосконалення ідеології залізничного транспорту у сфері впровадження цінностей соціально відповідального господарювання.

Ґрунтуючись на дослідженні наявних проблем і можливих негативних наслідків процесів реформування галузі, розроблено антикризовий підхід до розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті, який полягає в застосуванні антикризових властивостей соціальної відповідальності для подолання системної кризи в галузі, нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз, ризиків її реформування.

Розроблено концепцію формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті, що передбачає поетапну реалізацію інструментів підвищення ефективності мотивації та залученості персоналу, розвиток стратегічного партнерства зі стейкхолдерами, покращення антикризового управління та менеджменту якості послуг, стимулювання екологічного

прогресу, удосконалення організації благодійної діяльності та формування ділового іміджу залізничного транспорту на трьох рівнях управління галуззю: корпоративному, тактичному та оперативному.

З метою входження вітчизняного залізничного транспорту на європейський і світовий транспортний ринок визначено соціальний контекст міжнародного співробітництва залізничного транспорту України. З'ясовано систему принципів взаємодії вітчизняного залізничного транспорту з міжнародними стейкхолдерами і виділено їхні ключові групи для поглиблення стратегічного соціального партнерства за такими напрямками: освіта; екологічна діяльність; інвестиційна діяльність; інфраструктурна діяльність залізничного транспорту.

Дієвим антикризовим інструментом забезпечення ефективності виконання соціальних замовлень залізничним транспортом визначено подвійну систему моніторингу, що включає державну та корпоративну компоненти. Запропонована система моніторингу дозволить своєчасно встановити зміни умов надання соціальних послуг вітчизняним залізничним транспортом, виявити передумови виникнення загроз можливих кризових явищ і встановити заходи щодо уникнення або локалізації впливу негативних факторів на якість соціальних послуг.

Розроблено організаційно-економічний підхід до стратегічного управління діяльністю корпоративних волонтерських груп на залізничному транспорті, який визначає особливості формування та реалізації стратегії благодійного заходу за участю корпоративних волонтерських груп АТ «Укрзалізниця», розкриває функції та напрями діяльності відповідної керівної служби, що в цілому сприятиме подоланню кризових явищ у діяльності вітчизняних залізниць і забезпечить розвиток корпоративної соціальної відповідальності в галузі.

Для реалізації кадрової компоненти соціальної відповідальності залізничного транспорту систематизовано фактори негативного впливу на розвиток його трудового потенціалу, проведено кореляційно-регресивний

аналіз їх впливу на зайнятість персоналу залізниць і розкрито інструменти антикризового управління персоналом залізничного транспорту. Аргументовано перехід до нових моделей управління персоналом на засадах підвищення соціально-економічної привабливості професій у сфері залізничного транспорту, стимулювання якості праці, зміни принципів соціальної підтримки і мотивації праці, розвитку корпоративної культури.

Визначено сценарії соціального інвестування (інертний, оптимістичний і прогресивний), вибір яких здійснюється на основі оцінювання співвідношення динаміки кадрових ризиків та обсягів соціальних інвестицій, що дозволяє обґрунтувати перспективні заходи з забезпечення соціального захисту персоналу підприємств залізничної галузі. Сформовано механізм управління соціальною інвестиційною діяльністю залізничного транспорту, який являє собою сукупність організаційно-економічних форм і методів, інструментів і важелів дії на соціальну інвестиційну діяльність, взаємопов'язаних у єдиний механізм, що припускає мотиваційне, правове, ресурсне і методичне забезпечення і дозволяє визначити обсяг, структуру, напрями і реалізацію соціальних інвестицій з метою досягнення максимального корисного ефекту і забезпечення стабільної фінансово-господарської діяльності АТ «Укрзалізниця» в найближчій і подальшій перспективі.

Стратегічне позиціонування залізничного транспорту як соціально відповідального бізнес-суб'єкта вимагає гармонізації відносин АТ «Укрзалізниця» з бізнес-партнерами та споживачами. Виділення базових вимог споживачів до якості транспортно-логістичного обслуговування та вивчення теоретичних аспектів її підвищення стало підґрунтям для формування положень стратегічного управління якістю послуг залізничного транспорту, що ґрунтується на впровадженні концепції соціальної відповідальності в систему управління якістю залізничної компанії на основі застосування стандартизованих і соціально-етичних інструментів з метою забезпечення високої якості послуг і підвищення лояльності споживачів.

З метою подолання кризових явищ у залізничній галузі та відновлення

довіри з боку ключових стейкхолдерів сформовано систему ризик-менеджменту на залізничному транспорті і систематизовано ризик-фактори в системі відносин «залізнична компанія – стейкхолдери» за такими групами: законодавчі, організаційно-управлінські, фінансово-інвестиційні, корупційні, кадрові, репутаційні, техніко-технологічні, екологічні ризик-фактори, ризик-фактори безпеки, відносин з клієнтами та партнерських відносин.

Дієвим інструментом забезпечення позитивного іміджу залізничної компанії визначено маркетинг взаємодії, сутність якого вбачається в гармонізації відносин АТ «Укрзалізниця» зі стейкхолдерами на основі врахування інтересів всіх сторін економічних відносин. Розроблено адаптивну модель маркетингу взаємодії, у якій визначено фокус-орієнтири та фокус-мотиви залізничного транспорту у взаємовідносинах зі споживачами та бізнес-партнерами, досягнення яких забезпечується на основі реалізації маркетингових інструментів та інформаційно-комунікативних каналів взаємодії.

В екологічній площині соціальної відповідальності проаналізовано екологічні проблеми залізничного транспорту і їхній вплив на результати господарювання підприємств галузі, визначено етапи становлення екологічного управління, що дозволило запропонувати оптимізаційний підхід до управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті за критерієм екологічного прогресу і на цій основі сформувані систему управління екологічною діяльністю, у якій інтегровані такі напрями, як екологічна безпека, охорона навколишнього середовища, ресурсозбереження і екологічна модернізація, і визначені підсистеми забезпечення їхньої ефективної реалізації: цільову, позиціонування (екологічна політика і стратегія), технологій управління, оптимізаційну, ресурсного забезпечення.

Визначаючи пріоритетність ресурсозбереження для впровадження засад соціально відповідального господарювання на залізничному транспорті, систематизовано принципи управління ресурсозбереженням, встановлено об'єкт, суб'єкт, цілі, завдання та обґрунтовано інструментарій управління

ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту. Розроблено компетентнісно-підприємницьку модель формування стратегії ресурсозбереження на залізничному транспорті, що ґрунтується на виборі альтернативних стратегій, типи яких визначено за тріадою ознак ресурсоефективності в умовах кризи - компетентність, ощадливість, ділова активність. Виділено альтернативні сценарії ресурсозбереження на різних рівнях управління залізничним транспортом: корпоративному - пасивний, активний і проактивний; структурних підрозділів регіональних філій - орієнтації на позиковий досвід, копіювання та адаптації досвіду інших підрозділів, фокусування на компетентності.

Удосконалено теоретико-методичні основи управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті в частині модернізації організаційно-економічного інструментарію, які містять положення щодо: раціоналізації організаційної структури управління при впровадженні екологічного контролінгу і створенні відповідного відділу; розвитку екологічного маркетингу; формування статусно-рейтингової системи екологічної мотивації персоналу і залучення коштів для фондів екологічного стимулювання з зовнішніх джерел.

Ключові слова: соціальна відповідальність, криза, антикризове управління, соціальне партнерство, благодійність, соціальний захист, соціальне інвестування, маркетинг взаємодії, екологічне управління, стратегія ресурсозбереження.

SUMMARY

Panchenko N. G. Theoretical and methodological basis for the formation of the system of social responsibility in railway transport. – Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Thesis for a Doctor of Economics degree by specialty 08.00.03 – Economics and Management of National Economy (051 – Economics). – Ukrainian State

University of Railway Transport of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2019.

The thesis deals with the development of theoretical and methodological grounds, methodic approaches and practical recommendations about formation of the social responsibility system on railway transport at times of crises.

In the long-term prospects a sustainable development of railway transport requires consideration of the trends of socialization in the economy; they indicate to an increased factor of knowledge and human potential in the competitive advantage system. Despite the role of the social factor in backing up competitive positions of economic entities, a rise of economic crises in Ukraine, particularly in railway industry, has negatively influenced the social activity of Ukrzaliznytsia, thus leading to social and economic instability on railway transport. These social risks have erected barriers for implementation of innovations and a higher competitiveness of rail transportation; thus, it required a solution to the problem of development of social responsibility on railway transport under crises.

The study into evolution of the social responsibility theory made it possible to expand the functional characteristics and add some functions. They are anti-recessional, innovational, integrative, communicational, ethnic, educational and axiological. Besides, the existing classification of social responsibility on railway transport was supplemented with such features: 1) by frequency in implementation of social responsibility tools: single-use, periodic and systemic; 2) by groups of Ukrzaliznytsia stakeholders: social responsibility to shareholders, freight forwarders, passengers, state bodies, investors, managers and staff, competitors, partners, financial institutions, contractors and suppliers, communities, mass media, public organizations, employees' families and international organizations; 3) by levels of the tool formation: corporate (Ukrzaliznytsia), tactical (regional branches of Ukrzaliznytsia) and operative (production divisions of regional branches of Ukrzaliznytsia).

The historical overview of social and economic changes on Ukrainian railway transport made it possible to distinguish the stages of transformation in the social

responsibility system in the rail industry. They characterize the changes according to reforms in the industry and comprise preliminary, legislative, optimization, recessional, renovation, regress and transformation stages. Their consideration may help identify existing defects in the social responsibility system of Ukrzaliznytsia and determine basic areas and instruments to beneficially improve the railway transport policy regarding socially-responsible economy.

On the basis of the research into existing problems and possible negative effects from reforms in the industry, the author developed an anti-recessionary approach to the development of social responsibility on railway transport. The approach implies the use of anti-recessionary features of social responsibility to overcome the systemic crisis in the industry and to reduce external and internal threats and risks of the reforms.

The thesis also deals with the concept of the social responsibility system formation on railway transport; it suggests a step-by-step implementation of tools to improve motivation and involvement of the staff, to develop a strategic partnership with stakeholders, to enhance the crisis management and service quality management, to encourage ecological progress, to expand charitable work and to form a business image of railway transport at three management levels within the industry: corporative, tactical and operative.

As far as Ukrainian railways are integrating into the global transportation market, the author touches upon the social context of international cooperation. Thus, the principles of cooperation between Ukrainian railways and international stakeholders, as well as the key groups of them were defined. It may encourage more close strategic social partnership in such fields as education, ecological and investment activity, as well as infrastructure activity of railway transport.

The dual monitoring system is defined as an effective anti-recessionary mechanism for the railway transport; it includes state and corporative components. The monitoring system proposed can timely identify changes in rendering social services by Ukrainian railways, reveal prerequisites of possible threats and apply means for their liquidation and localization of the negative influence on the social

services quality.

The author developed a business approach to strategic management for corporate voluntary groups on railway transport; this approach defined the features of formation and implementation of charity strategies with participation of corporative voluntary groups of Ukrzaliznytsia, demonstrated the functions and activity areas of a certain management group. It may enhance the crisis management on Ukrainian railways and develop corporate social responsibility in the industry.

In order to implement the human social responsibility component of railway transport, the author systematized negative factors influencing the labour potential, conducted a correlation-regression analysis of their impact on the staff workload and revealed instruments of anti-recessionary human resource management on railway transport. The approach to new human resource management models in terms of social and economic attractiveness of railway transport, better working environment, changes in principles of social support and labour motivation, as well as corporate culture development was grounded.

The author defined scenarios of social investments (sluggish, optimistic and progressive); the choice of these scenarios is based on evaluation of the human risk dynamics to the social investment volume ratio. It may help substantiate prospective approaches to social staff safety at rail enterprises. The research presents the mechanism of social investment management on railway transport, which is the combination of organization and economic forms and methods, tools and levers for social investment activity. This is presented as a single mechanism giving motivational, legal, resource and methodic support determining the volume, structure, area and implementation of social investments for the maximum effect and stable finance and economic activity of Ukrzaliznytsia in the near and long term outlook.

The strategic positioning of railway transport as a social responsible economic entity requires harmonization of relations of Ukrzaliznytsia with business partners and customers. The basic requirements of customers for the quality of transport logistic services and study into theoretical aspects of their improvement are the foundation for strategic quality management of railway transport service. It is based

on the concept of social responsibility introduced in the quality management system for a rail company, and on standardized social and ethical tools to provide high-quality services for loyal customers.

The research concerns formation of the risk management system on railway transport and classifications of risk factors in the 'rail company/stakeholders' system by the following groups: legislative, organizational and management, finance and investment, corruption, human resource, reputation, design and engineering, ecological, safety, relations with customers and partners. It may help overcome crises on railway transport and restore confidence of the key stockholders.

The rail company marketing opportunities are taken as an effective instrument for the company's positive image, thus leading to harmonization of relations between Ukrzaliznytsia and stakeholders with consideration of all economic entities' interests. An adaptive marketing model developed defines goal-oriented and motive-oriented focuses for railway transport in terms of cooperation with customers and business partners. It can be achieved through marketing strategies and information and communication interrelation channels.

The research also analyzed the social responsibility regarding ecological issues, i.e. the influence of rail enterprises on the environment. The development stages in environmental management made it possible to propose an optimization approach to environmental management on railway transport by the environmental performance criterion. It was the foundation for the environmental management system with such integrated components as environmental safety, environmental protection, cost effective use of resources and ecological modernization. Besides, the research defined the subsystems for their effective implementation, namely, target, positioning (ecological policy and strategy), management technologies, optimization and resource provision.

While determining the priority in cost effective use of resources for the social responsible management on railway transport, the author systematized the principles of the effective resource management, established object, subject, objectives, tasks, and substantiated the instruments of effective resource management for rail

companies. The author developed a competence-business model of formation of resource saving strategies on railway transport; it is based on the choice of alternative strategies, the types of which were determined by three resource-efficient parameters under crises, namely, competence, economy and business activity. The alternative resource-saving scenarios at different managerial levels on railway transport are as follows: at the corporative level – passive, active and proactive; at the level of structural subdivisions in regional branches – experience-oriented, copying and adapting experience of other subdivisions with the focus on competence.

The author improved the theoretical and methodic basis of the environmental management on railway transport regarding modernization of organization and economic methods for the following: better efficiency of management under introduction of ecological controlling and formation of a controlling department; environmental marketing development; formation of the position rating system of ecological motivation among the personnel, and mobilization of money for ecological incentive funds from external sources.

Keywords: social responsibility, crisis, anti-recessionary management, social partnership, charitable activity, social protection, social investments, relationship marketing, environmental management, resource saving strategy.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

монографії:

1. Панченко Н. Г. Формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України : монографія. Х. : УкрДУЗТ, 2018. 398 с.
2. Панченко Н. Г. Розвиток системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток* : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Л. Калініченко. Х. : ФОП Панов А. М., 2018.

С. 295–304. (*Особистий внесок: ідентифіковано етапи трансформації системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України*).

статті, що входять до переліку наукових фахових видань:

3. Панченко Н. Г., Панченко С. В., Родченко В. Б. Застосування методу канонічних кореляцій у дослідженнях взаємозв'язків соціально-економічного розвитку міських комплексів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 34. С. 411–416. (*Особистий внесок: розкрито особливості застосування методу канонічних кореляцій для аналізу соціального розвитку*).

статті, що входять до переліку наукових фахових видань та включені до міжнародних наукометричних баз:

4. Панченко Н. Г. Особливості здійснення та фінансування інноваційної діяльності на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 59. С. 200–208.

5. Панченко Н. Г. Дослідження моделей соціальної відповідальності у бізнесовому середовищі та можливостей їх застосування в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 60. С. 24–33.

6. Панченко Н. Г. Забезпечення соціальної відповідальності у корпоративізованих структурах транспортної галузі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 213–219.

7. Панченко Н. Г. Формування концепції корпоративної соціальної відповідальності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 377–384.

8. Панченко Н. Г. Концептуальні основи формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 4 (16). С. 43–49.

9. Панченко Н. Г. Корпоративна стратегічна філантропія ПАТ «Українська залізниця». *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 33. С. 55–58.

10. Панченко Н. Г. Корпоративне управління розвитком соціальної відповідальності ПАТ «Українська залізниця». *Інфраструктура ринку*. 2018.

Вип. 23. С. 69–74. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/23-2018> (дата звернення: 1.10.2018).

11. Панченко Н. Г. Формування стратегії ресурсозбереження на підприємствах залізничного транспорту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 5 (67). С. 94–99.

12. Панченко Н. Г. Соціальні інвестиції як провідний інструмент корпоративної соціальної відповідальності. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 63. С. 241–247.

13. Панченко Н. Г. Методика оцінювання рівня соціальної відповідальності залізничного транспорту. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 5 (17). С. 39–45.

14. Панченко Н. Г. Концептуальні положення управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2018. Вип. 31. С. 123–127.

15. Панченко Н. Г. Управління екологічною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Економіка і менеджмент». 2018. Вип. 33. С. 59–64.

16. Панченко Н. Г. Формування системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті України. *Агросвіт*. 2018. № 22. С. 34–41.

17. Панченко Н. Г. Антикризовий підхід до розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6668> (дата звернення: 30.11.2018).

18. Панченко Н. Г. Механізм формування стратегічного партнерства за участю залізничного транспорту та міжнародних стейкхолдерів. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 72–76.

19. Панченко Н. Г. Корпоративна політика взаємодії залізничного транспорту та державних і регіональних органів. *Бізнес навігатор*. 2018. Вип. 5

(48). С. 53–56.

20. Панченко Н. Г. Теоретичний концепт управління якістю послуг залізничного транспорту на принципах соціальної відповідальності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія «Економіка». 2018. Вип. 2.10. С. 35–41.

21. Панченко Н. Г. Механізм реалізації соціального інвестування на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 64. С. 249–254.

22. Панченко Н. Г. Маркетинг взаємовідносин як елемент системи корпоративної соціальної відповідальності на залізничному транспорті. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 9 (207). С. 75–83.

23. Панченко Н. Г. Екологічна мотивація персоналу в системі соціальної відповідальності залізничного транспорту. *Агросвіт*. 2018. № 23. С. 25–30.

24. Панченко Н. Г. Формування корпоративного іміджу залізничної компанії у контексті реалізації політики соціальної відповідальності. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 122–127. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/25-2018> (дата звернення: 27.11.2018).

статті у зарубіжних виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз:

25. Panchenko N., Dikan O., Obruch H., Frolova N. Formation of the Conceptual Basis of State Support for Development of Social Enterprises in Ukraine. *International Journal of Engineering & Technology*. 2018. № 7 (4.3). P. 419–425. (Особистий внесок: розкрито ефекти від реалізації соціальних ініціатив підприємством на регіональному та національному рівнях).

статті у інших виданнях:

26. Панченко Н. Г., Родченко В. Б. Кластерний аналіз в дослідженні показників соціально-економічного розвитку міст України. *Збірник наукових праць Української державної академії залізничного транспорту*. 2010. Вип. 114. С. 205–210. (Особистий внесок: з'ясовано особливості використання кластерного підходу для аналізу соціального розвитку).

27. Панченко Н. Г., Панченко С. В., Пархоменко С. Л. Особливості та напрямки удосконалення систем автоведення поїздів. *Збірник наукових праць Української державної академії залізничного транспорту*. 2011. Вип. 121. С. 34–40. (Особистий внесок: встановлено чинники ресурсозбереження на залізничному транспорті).

28. Панченко Н. Г., Загарий Г. И., Королева Я. Ю., Мирошник М. А., Панченко С. В. Тестопригодное проектирование телекоммуникационных систем на основе двумерных однородных сетей. *Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті*. 2011. Вип. 3(88). С. 46–53. (Особистий внесок: визначено шляхи забезпечення якості транспортних послуг).

29. Панченко Н. Г., Панченко С. В., Пархоменко С. Л. До питання динамічної фільтрації сигналів та напрямки удосконалення систем автоведення поїздів. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій*. Серія «Транспортні системи і технології». 2012. Вип. 20. С. 96–109. (Особистий внесок: обґрунтовано перспективні напрямки удосконалення керування рейковим транспортом).

30. Панченко Н. Г., Жученко А. С., Панченко С. В., Штомпель Н. А. Метод декодування лінійних блокових кодів на основі популяційних процедур пошукової оптимізації. *Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті*. 2016. Вип. 2. С. 25–29. (Особистий внесок: розкрито резерви ресурсозбереження на залізничному транспорті).

тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

31. Панченко Н. Г. Забезпечення ефективної конкуренції на залізничному транспорті. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. (1 – 6 червня 2009 р., смт Коктебель). Х. : УкрДАЗТ, 2009. С. 63–64.

32. Панченко Н. Г. Економічна безпека розвитку залізничного транспорту України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами

VI Міжнар. наук.-практ. конф. (7 – 12 червня 2010 р., смт Коктебель). Х. : УкрДАЗТ, 2010. С. 236–237.

33. Панченко Н. Г. Проблеми розвитку транспортно-дорожнього комплексу України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами VII Міжнар. наук.-практ. конф. (30 травня – 4 червня 2011 р., смт Коктебель). Х. : УкрДАЗТ, 2011. С. 52–53.

34. Панченко Н. Г. Перспективи функціонування міжнародних транспортних коридорів на території України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (5 – 8 червня 2012 р., м. Харків). Х. : УкрДАЗТ, 2012. С. 16–17.

35. Панченко Н. Г. Пріоритетні напрямки забезпечення розвитку системи МТК на території України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами IX Міжнар. наук.-практ. конф. (5 – 7 червня 2013 р., м. Харків). Х. : УкрДАЗТ, 2013. С. 23–24.

36. Панченко Н. Г. Логістичні системи на транспорті. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та корпоративної логістики* : тези доповідей за матеріалами X науково-практичної міжнародної конференції (5 – 7 червня 2014 р., м. Харків). Х. : УкрДАЗТ, 2014. С. 27–28.

37. Панченко Н. Г. Проблеми залізничного транспорту на шляху входження до системи міжнародних транспортних коридорів. *Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XI Міжнар. наук.-практ. конф. (11 – 13 червня 2015 р., м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2015. С. 25–27.

38. Панченко Н. Г. Пріоритети розвитку транспортного комплексу *Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XII Міжнар. наук.-практ. конф. (2 – 4 червня 2016 р., м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2016. С. 65–66.

39. Панченко Н. Г. Стратегічні орієнтири розвитку транспортно-логістичної інфраструктури України. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XII Міжнар. наук.-практ. конф. (8 – 10 червня 2017р., м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2017. С. 14–15.

40. Панченко Н. Г. Розвиток корпоративного управління на залізничному транспорті України. *Європейський вектор модернізації економіки : креативність, прозорість та сталий розвиток* : тези доповідей за матеріалами X Ювілейної Міжнар. наук.-практ. конф. (18 – 19 квітня 2018 р., м. Харків). У 3 частинах. Х. : ХНУБА, 2018. Ч.1. С. 289–291.

41. Панченко Н. Г. Забезпечення стійкого розвитку залізничного транспорту України на принципах корпоративної соціальної відповідальності. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (7 – 9 червня 2018, м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2018. С. 93–95.

42. Панченко Н. Г. Управління екологічними ризиками в системі корпоративної соціальної відповідальності залізничного транспорту. *Сучасні проблеми менеджменту* : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (19 жовтня 2018 р., м. Київ). К. : Нац. авіац. ун-т, 2018. С. 397–399.

43. Панченко Н. Г. Тенденції розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Інвестиційно-інноваційні моделі розвитку підприємств в умовах сучасної нестабільності* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовтня 2018 р., м. Львів) / ГО «Львівська економічна фундація». Львів : ЛЕФ, 2018. С. 44–46.

44. Панченко Н. Г. Передумови та основні етапи впровадження системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті. *Напрями забезпечення сталого економічного розвитку країни: можливості та перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (10 листопада 2018 р., м. Київ). К. : ГО «Київський економічний науковий центр», 2018. С. 33–35.

45. Панченко Н. Г. Удосконалення організаційно-економічних положень взаємодії залізничного транспорту з державними та регіональними органами влади. *Сучасні чинники розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики держави* : економічні та інституціональні аспекти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовтня 2018 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя : Запоріжська державна інженерна академія, 2018. С. 56–58.

46. Панченко Н. Г. Особливості управління якістю послуг залізничного транспорту на принципах соціальної відповідальності. *Розвиток фінансових відносин суб'єктів господарювання в умовах динамічного зовнішнього середовища* : тези Інтернет-конференції (15 листопада 2018 р., м. Житомир). Житомир, 2018. С. 51–53.

47. Панченко Н. Г. Антикризовий підхід до розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті. *Сучасні тенденції в економіці та управлінні* : тези доповідей V Міжнар. наук.-практ. конф. (17 листопада 2018 року, м. Запоріжжя). У 2-х частинах. Запоріжжя : ГО «СІЕУ». 2018. Ч.1. С. 72–74.

48. Панченко Н. Г. Забезпечення соціального захисту персоналу підприємств залізничного транспорту як інструмент підвищення його конкурентоспроможності. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченій 25 річниці створення Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (28 листопада 2018 року, м. Луцьк). Луцьк, 2018. С. 499–502.

49. Панченко Н. Г. Особливості використання концепції маркетингу взаємовідносин на залізничному транспорті. *Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (28 листопада 2018 р., м. Львів). У 2-х частинах. Львів : Львівський інститут МАУП, 2018. Ч. 1. С. 140–143.

50. Панченко Н. Г. Ефективна організація благодійної діяльності залізничного транспорту. *Актуальні питання організації та управління*

діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання : тези доповідей VIII наук.-практ. конф. (29 листопада 2018 р. м. Харків). Х. : Національна академія Національної гвардії України, 2018. С. 190–191. URL: <http://nangu.edu.ua> (дата звернення: 29.11.2018).

51. Панченко Н. Г. Екологічний менеджмент в системі соціально-господарської відповідальності залізничного транспорту. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва* : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (30 листопада 2018 р., м. Харків). Х. : ХНАДУ, 2018. С. 445–447.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ ВИМІРЮВАННЯ, СКОРОЧЕНЬ	23
ВСТУП.....	25
РОЗДІЛ 1. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	39
1.1.Еволюція розвитку теорії соціальної відповідальності.....	39
1.2. Тенденції та закономірності соціально-економічної трансформації на залізничному транспорті.....	64
1.3. Концепція формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України	92
Висновки до розділу 1	111
РОЗДІЛ 2. ВЕКТОРИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ З СУСПІЛЬСТВОМ	113
2.1. Удосконалення корпоративного управління на залізничному транспорті	113
2.2. Забезпечення участі залізничного транспорту в державних та регіональних соціальних програмах	134
2.3. Організація благодійної діяльності на залізничному транспорті	156
Висновки до розділу 2	175
РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ НА ПРИНЦИПАХ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	178
3.1. Соціальна політика залізничного транспорту в умовах його реформування.....	178
3.2. Антикризове управління персоналом в системі соціальної відповідальності залізничного транспорту	206
3.3. Соціальні інвестиції на залізничному транспорті.....	237
Висновки до розділу 3	260

РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН З БІЗНЕС-ПАРТНЕРАМИ ТА СПОЖИВАЧАМИ.....	263
4.1. Розроблення інструментарію управління якістю послуг залізничного транспорту.....	263
4.2. Впровадження системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті.....	285
4.3. Маркетингові інструменти формування позитивного корпоративного іміджу вітчизняного залізничного транспорту...	303
Висновки до розділу 4	321
РОЗДІЛ 5. УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ.....	324
5.1. Формування системи управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті	324
5.2. Розроблення концепції і стратегії ресурсозбереження на залізничному транспорті	350
5.3. Розвиток технологій управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті	372
Висновки до розділу 5	392
ВИСНОВКИ.....	396
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	402
ДОДАТОК А. Огляд дисертацій за темою дослідження	457
ДОДАТОК Б. Підходи до оцінювання рівня корпоративної соціальної відповідальності.....	461
ДОДАТОК В. Системний аналіз екологічної діяльності залізничного транспорту України.....	465
ДОДАТОК Г. Список публікацій	467
ДОДАТОК Д. Акти впровадження	475

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ
ВИМІРЮВАННЯ, СКОРОЧЕНЬ

1. АТ «Укрзалізниця» (Товариство, залізнична компанія)	акціонерне товариство «Українська залізниця» з 31.10.2018 р., публічне акціонерне товариство «Українська залізниця» з 25.06.2014 р., є правонаступником усіх прав і обов'язків державної адміністрації залізничного транспорту Укрзалізниці та підприємств залізничного транспорту
2. АТО	антитерористична операція на сході України
3. КСВ	корпоративна соціальна відповідальність
4. ООН	Організація Об'єднаних Націй
5. ЄС	Європейський Союз
6. ВАТ «РЖД»	відкрите акціонерне товариство «Російські залізниці»
7. KTZ	АТ «Національна компанія «Казахстан темір жоли»
8. ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
9. КЕХІМ	Експортно-імпортний банк Кореї
10. ЄІБ	Європейський інфраструктурний банк
11. ЗТ	залізничний транспорт
12. ДП	державне підприємство
13. ЗМІ	засоби масової інформації
14. КРІ	Key Performance Indicator – ключові показники ефективності
15. СНД	співдружність незалежних держав

16. HR

human resources- людські ресурси

17. NPV

Net present value – чиста приведена
вартість

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Соціальна відповідальність бізнесу у світі набирає все більшого визнання та розглядається як з точки зору вирішення проблем соціальної сфери суспільства і необхідності забезпечення соціальних гарантій працюючого населення, так і з позиції створення конкурентних переваг суб'єктів господарювання, підвищення довіри клієнтів та інвесторів, налагодження зв'язків з громадськістю та органами центральної і місцевої влади, підтримання позитивного іміджу компаній.

Залізничний транспорт України в минулому проводив активну соціальну політику щодо працівників і клієнтів. Однак сучасні тенденції спаду української економіки в умовах політичної нестабільності і хаотичні трансформації безпосередньо в залізничній галузі негативно вплинули на рівень її соціальної відповідальності, обумовивши зниження довіри і привабливості АТ «Укрзалізниця» для ключових стейкхолдерів. Як наслідок, сьогодні на залізничному транспорті поширюються кризові явища, серед яких потенційно небезпечними є подальше падіння обсягів перевезень і попиту на транспортні послуги, у тому числі за рахунок зниження якості обслуговування клієнтів; нарощення технологічної відсталості; втрати потенційних джерел інвестиційних ресурсів; відтоку кваліфікованих кадрів і зниження продуктивності праці; збільшення матеріальних витрат і посилення фінансової нестабільності та інші. Крім того, невиправдані очікування суспільства щодо соціальної відповідальності найбільшого монополіста українського ринку в результаті призводять до системного нерозуміння і відповідно невикористання унікальних можливостей АТ «Укрзалізниця» в сучасному глобалізованому транспортно-логістичному просторі.

Враховуючи обраний керівництвом залізничного транспорту вектор побудови провідної соціально відповідальної компанії європейського рівня з якісним корпоративним управлінням, привабливою для співробітників, інвесторів і партнерів, виникає необхідність наукового пошуку і розроблення

теоретико-методологічних підходів та інструментарію у сфері розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті під час кризи. Формування антикризової моделі соціально відповідального бізнесу на залізничному транспорті орієнтоване на підвищення соціально-екологічної ефективності господарської діяльності та сприяє забезпеченню сталого розвитку, підвищенню конкурентоспроможності на ринку перевезень, зростанню дохідності та рентабельності АТ «Укрзалізниця».

Наукові підходи до формування концепцій соціальної відповідальності розкривають у наукових роботах такі зарубіжні вчені, як Р. Акерман, Г. Боуен, Дж. Елкінгтон, А. Керролл, Ф. Котлер, Дж. Ленсен, М. Портер, Д. Свансон, М. Статман, М. Фрідман, Е. Фріман, В. Фредерик, М. Шварц. Вагомий внесок у вирішення проблем забезпечення соціальної відповідальності бізнесу належить українським науковцям, серед яких О. Грیشнова, О. Герасименко, М. Дейч, Г. Задорожний, А. Колот, О. Криворучко, Е. Лібанова, О. Мних, Г. Назарова, О. Новікова, В. Панькова, В. Шинкаренко.

Дослідженню питань соціальної ролі залізничного транспорту в забезпеченні сталого розвитку суспільства і економіки України, формуванні соціально орієнтованої моделі господарювання на залізничному транспорті присвятили праці такі вчені, як Ю. Бараш, С. Василюк, О. Ворона, В. Дикань, О. Дейнека, Г. Ейтутіс, О. Євсєєва, І. Зайцева, О. Зоріна, Л. Калініченко, В. Компанієць, Л. Позднякова, О. Чупир, І. Токмакова, В. Третяк, Л. Українська, В. Яновська, та інші.

Екологічну компоненту соціальної відповідальності розкривають такі вчені, як Г. Брундланд, Г. Дейлі, Д. Х. Медоуз, Й. Рандерс, Д. Л. Медоуз, Н. Пахомова, К. Ріхтер, А. Ендрес, С. Харт, О. Балацький, В. Лук'янихін, О. Лук'янихіна, Б. Буркинський, О. Веклич, Т. Галушкіна, Б. Данилишин, С. Дорогунцов, В. Міщенко, В. Дикань, І. Токмакова, О. Карінцева, Л. Мельник, А. Садеков, І. Сотник, Ю. Стадницький, Ю. Туниця, С. Харічков, О. Чигрин та інші, у т. ч. вирішенню окремих питань управління екологічними аспектами діяльності підприємств залізничної галузі присвячено наукові роботи таких

вчених, як З. Двудіт, О. Рибіна, Л. Чернюк, М. Чеховська.

Враховуючи наукове та практичне значення праць вищезазначених авторів, слід підкреслити, що існує потреба у формуванні теоретико-методологічних і методичних положень щодо розвитку системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті в сьогочасних умовах поширення кризових явищ, у тому числі назріла необхідність у формуванні антикризових підходів до реалізації процесів управління соціальною відповідальністю і розробленні нових концепцій та інструментарію у сфері взаємодії залізничного транспорту з суспільством, соціального захисту персоналу, забезпечення якості транспортних послуг і екологічно безпечної діяльності.

Усі ці обставини зумовили вибір теми дисертаційної роботи, визначили предмет, об'єкт, основну мету і завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконувалася відповідно до основних положень Стратегічного плану розвитку залізничного транспорту України на період до 2020 року (затверджено наказом Міністерства інфраструктури України від 21 грудня 2015 р. № 547), Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р), Державної цільової програми реформування залізничного транспорту на 2010-2019 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2009 р. № 1390), Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015).

Мета та завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в розробленні теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування антикризової моделі розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті.

Досягнення мети дисертаційного дослідження зумовило необхідність вирішення таких основних завдань:

– проаналізувати і узагальнити концепції й підходи до визначення соціальної відповідальності, доповнити класифікацію видів соціальної

відповідальності залізничного транспорту;

- розкрити особливості протікання соціально-економічних перетворень на залізничному транспорті та ідентифікувати етапи трансформації системи соціальної відповідальності в залізничній галузі;

- з'ясувати зовнішні і внутрішні загрози та ризики реформування залізничного транспорту, обґрунтувати антикризовий підхід до розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті;

- розробити концепцію формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті для підвищення іміджу і конкурентоспроможності галузі;

- удосконалити процес виконання соціального замовлення залізничним транспортом за рахунок використання подвійної системи моніторингу;

- сформуванати організаційно-економічний підхід до стратегічного управління діяльністю корпоративних волонтерських груп на залізничному транспорті;

- розвинути положення щодо забезпечення соціально відповідального управління персоналом на залізничному транспорті шляхом обґрунтування антикризових інструментів кадрової політики;

- удосконалити модель соціального інвестування розвитку персоналу залізничного транспорту на основі врахування кадрових ризиків;

- розробити інструментарій управління якістю послуг залізничного транспорту з позиції соціально відповідального підходу;

- ідентифікувати ризик-фактори взаємовідносин залізничного транспорту з зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами;

- удосконалити підхід до формування системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті;

- проаналізувати теоретичні напрацювання стосовно маркетингових інструментів покращення корпоративного іміджу і сформуванати адаптивну модель маркетингу взаємодії в контексті реалізації соціально відповідальних ініціатив розвитку залізничного транспорту;

- запропонувати і обґрунтувати оптимізаційний підхід до управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті;
- розробити компетентнісно-підприємницьку модель формування стратегії ресурсозбереження на залізничному транспорті;
- надати пропозиції щодо модернізації інструментарію екологічного управління на залізничному транспорті.

Об’єкт дослідження – процес розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні засади, методичні підходи та практичні рекомендації щодо формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті в умовах поширення кризових явищ.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і вирішення зазначених завдань було використано такі методи: *порівняльний аналіз і графічний метод* – для відображення тенденцій розвитку залізничного транспорту та його соціально-екологічної діяльності; *систематизація і класифікація* – для класифікації видів соціальної відповідальності на залізничному транспорті, систематизації ризик-факторів взаємодії залізничного транспорту зі стейкхолдерами; *системний підхід* – для розроблення концептуальних основ системи управління соціальною відповідальністю, у т. ч. екологічною діяльністю, і стратегічного управління діяльністю корпоративних волонтерських груп; *моделювання* – для обґрунтування адаптивної системи ризик-менеджменту залізничного транспорту, моделі формування стратегії ресурсозбереження, моделі соціального інвестування забезпечення якості трудового життя персоналу; *абстрагування і логічного аналізу* – для обґрунтування етапів трансформації системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті й розроблення антикризового підходу до її розвитку; *аналогії та екстраполяції* – для формування пропозицій щодо модернізації інструментарію екологічного управління; *кореляційно-регресійного аналізу* – для оцінювання впливу факторів на рівень зайнятості персоналу залізниць.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти України щодо діяльності залізничного транспорту, публікації провідних вітчизняних і зарубіжних авторів, монографічні дослідження фахівців з питань соціально відповідального господарювання, статистичні дані та дані фінансової і статистичної звітності підприємств залізничного транспорту, ресурси Інтернету.

Наукова новизна отриманих результатів. Результати наукового дослідження в сукупності вирішують важливу наукову проблему розроблення теоретико-методичних положень і методичних підходів і практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті в умовах поширення кризових явищ. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому:

вперше:

– сформовано антикризовий підхід до розвитку системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті, який ґрунтується на дотриманні пріоритету і використанні антикризових властивостей соціально відповідального господарювання, передбачає ідентифікацію зовнішніх і внутрішніх загроз, ризиків реформування залізничної галузі та розроблення антикризових програм розвитку залізничного транспорту. Даний підхід дозволяє визначитися з інструментами формування системи соціальної відповідальності і забезпечити подолання системних деструкцій розвитку залізничного транспорту;

– визначено періоди розвитку системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті, що дозволило виділити сім етапів її трансформації, які характеризують особливості зміни системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті у відповідності з процесами втілення реформ і включають такі періоди розвитку, як підготовчий, законодавчого формування, оптимізації, рецесії, відновлення, регресу і трансформації. Врахування даних етапів дозволяє ідентифікувати наявні недоліки в системі соціальної

відповідальності залізничної галузі й визначити основні напрями та інструментарій удосконалення ідеології залізничного транспорту у сфері впровадження цінностей соціально відповідального господарювання;

– запропоновано і обґрунтовано оптимізаційний підхід до управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті за критерієм екологічного прогресу (позитивної динаміки екологічної вартості бізнесу при впровадженні принципів та інструментів активного екологічного менеджменту і комплексної екологічної модернізації) в умовах обмеженості власних фінансово-інвестиційних ресурсів. Це дозволило сформувавши систему управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті, у межах якої інтегровано такі напрями, як екологічна безпека, охорона навколишнього середовища, ресурсозбереження і екологічна модернізація, та визначено підсистеми забезпечення їхньої ефективної реалізації: цільову, позиціонування (екологічна політика і стратегія), технологій управління, оптимізаційну, ресурсного забезпечення;

– розроблено компетентнісно-підприємницьку модель формування стратегії ресурсозбереження на залізничному транспорті, що ґрунтується на виборі альтернативних стратегій, типи яких визначено за тріадою ознак забезпечення ресурсоефективності в умовах кризи – компетентність, ощадливість, ділова активність. Це стало основою для виділення альтернативних сценаріїв ресурсозбереження на різних рівнях управління залізничним транспортом: корпоративному – пасивний, активний і проактивний; виробничих підрозділів філій – орієнтації на позиковий досвід, копіювання і адаптації досвіду інших підрозділів, фокусування на компетентності. Даний підхід сприяє розвитку компетенцій і активізації підприємницької діяльності у сфері ресурсозбереження залізничного транспорту;

удосконалено:

– концептуальні положення формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті, що, на відміну від існуючих,

передбачають поетапну реалізацію інструментів підвищення ефективності мотивації та залученості персоналу, розвитку стратегічного партнерства зі стейкхолдерами, покращення антикризового управління та менеджменту якості послуг, стимулювання екологічного прогресу, удосконалення організації благодійної діяльності та формування ділового іміджу залізничного транспорту на трьох рівнях управління галуззю: корпоративний, тактичний і оперативний. Впровадження даних положень створить засади для підвищення іміджу і конкурентоспроможності залізничного транспорту в динамічних умовах його функціонування;

- класифікацію соціальної відповідальності на залізничному транспорті, яка, на відміну від відомих, передбачає виділення її видів за такими ознаками, як періодичність реалізації інструментів, групи стейкхолдерів залізничного транспорту, рівні формування інструментів. Застосування даної класифікації дозволить більш ґрунтовно підійти до вибору заходів щодо розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті;

- організаційно-економічний підхід до стратегічного управління діяльністю корпоративних волонтерських груп на залізничному транспорті, який, на відміну від відомих, визначає особливості формування та реалізації стратегії благодійного заходу за участю корпоративних волонтерських груп і розкриває функції й напрями діяльності відповідної керівної служби. Це в цілому сприяє подоланню кадрових кризових явищ у діяльності українських залізниць і забезпечує розвиток корпоративної соціальної відповідальності галузі;

- процес виконання соціального замовлення залізничним транспортом, що, на відміну від існуючих, містить державну та корпоративну системи моніторингу. Це в цілому дозволяє своєчасно врахувати зміни умов надання соціальних послуг, виявити симптоми кризових явищ з метою уникнення чи локалізації їхнього впливу на якість соціальних послуг та сприяє підвищенню соціально-економічної ефективності участі залізничного транспорту в державних і регіональних соціальних програмах;

– модель управління соціальними інвестиціями в системі забезпечення якості трудового життя працівників залізничного транспорту, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на оцінюванні співвідношення кадрових ризиків і обсягу соціальних інвестицій та дозволяє здійснювати вибір сценаріїв забезпечення соціального розвитку персоналу залізниць;

– систематизацію ризик-факторів взаємодії залізничного транспорту зі стейкхолдерами, яка відрізняється від існуючих підходів виділенням таких груп ризик-факторів, як законодавчі, організаційно-управлінські, фінансово-інвестиційні, корупційні, кадрові, репутаційні, техніко-технологічні та екологічні, ризик-фактори безпеки, відносин з клієнтами та партнерських відносин. Наведена систематизація враховує ризик-фактори, що набули найбільш деструктивного прояву в період уповільнення реформаційних змін і обумовили загострення кризи довіри з боку ключових стейкхолдерів до діяльності залізничного транспорту;

– підхід до формування системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті, що, на відміну від існуючих, ґрунтується на поетапному визначенні потенційних джерел ризику, ідентифікації ризик-факторів взаємодії залізничного транспорту зі стейкхолдерами, оцінюванні ризик-факторів, передумов і наслідків їх виникнення, розробленні адаптивного інструментарію, підготовці аналітичної звітності щодо результативності використання системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті та її змістовному коригуванні. Це дозволить запобігти виникненню конфлікту інтересів у взаємовідносинах залізничного транспорту з ключовими стейкхолдерами, провести системну категоризацію та оцінку його вразливості до визначених ризик-факторів;

– адаптивну модель маркетингу взаємодії в контексті реалізації соціально відповідальних ініціатив розвитку залізничного транспорту, яка, на відміну від існуючих, містить визначені фокус-орієнтири та фокус-мотиви розвитку взаємовідносин зі споживачами та бізнес-партнерами і передбачає використання маркетингових інструментів та інформаційно-комунікативних каналів взаємодії, що дозволить зміцнити діалогові комунікативні

взаємозв'язки залізничної галузі зі стейкхолдерами, створити умови для формування її позитивного корпоративного іміджу та позиціонування в бізнес-просторі як соціально-відповідального суб'єкта господарювання;

– теоретико-методичні основи управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті в частині модернізації організаційно-економічного інструментарію, які, на відміну від відомих, містять положення щодо:

1) раціоналізації організаційної структури управління при впровадженні екологічного контролінгу та створенні відповідного відділу; 2) розвитку екологічного маркетингу; 3) формування статусно-рейтингової системи екологічної мотивації персоналу і залучення коштів для фондів екологічного стимулювання з зовнішніх джерел. Дані пропозиції сприяють покращенню комунікацій та формуванню єдиної інформаційної системи управління екологічною діяльністю, комерціалізації інноваційних рішень в екологічній сфері, підвищенню ефективності мотивації персоналу та його залученню до екологічної діяльності;

отримали подальшого розвитку:

– наукові положення щодо забезпечення соціально відповідального управління персоналом в умовах кризи, які, на відміну від відомих, ґрунтуються на результатах кореляційного аналізу оцінки впливу факторів на рівень зайнятості працівників залізниць і визначають антикризові інструменти реалізації кадрової політики на залізничному транспорті. Їх урахування дозволить нівелювати соціальні ризики і підвищити рівень соціального захисту в залізничній галузі;

– інструментарій управління якістю послуг залізничного транспорту з позиції соціально відповідального підходу, який ґрунтується на визначенні критеріїв якості послуг та врахуванні принципів соціальної відповідальності і, на відміну від існуючих, передбачає імплементацію концепції соціально відповідальної діяльності в систему управління якістю залізничного транспорту на основі застосування таких соціально-етичних інструментів, як національні та галузеві конкурси якості, екологічний моніторинг та аудит, державні соціальні

стандарти транспортного обслуговування, етичний аудит і громадська експертиза якості, галузевий кодекс якості, маркетинг взаємодій, ризик-менеджмент, ділова досконалість та корпоративний імідж, що сприятиме забезпеченню високої якості послуг залізничного транспорту, формуванню позитивного емоційного досвіду споживачів і покращенню їх лояльності до залізничного транспорту.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що обґрунтовані в дисертації методичні підходи, теоретичні висновки і практичні рекомендації можуть бути використані у процесі забезпечення соціально відповідального господарювання на залізничному транспорті України, що сприятиме підвищенню соціально-екологічної ефективності діяльності галузі та забезпечить подолання проявів кризи на залізничному транспорті.

Результати дисертаційного дослідження отримали практичне застосування. Зокрема теоретико-методичний підхід до екологічної мотивації на основі рейтингового оцінювання використано в діяльності регіональної філії «Придніпровська залізниця» ПАТ «Укрзалізниця» (акт впровадження №174/18 від 15.08.2018 р.), положення щодо управління якістю послуг залізничного транспорту на основі застосування соціально-етичних інструментів використано в діяльності регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження № 241/12 від 20.12.2018 р.), рекомендації щодо формування системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті застосовуються в діяльності структурного підрозділу служби кадрової та соціальної політики регіональної філії «Південно-Західна залізниця» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження № 197 від 12.12.2018 р.); положення щодо управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті за критерієм екологічного прогресу впроваджено в діяльність філії «Українська швидкісна компанія» ПАТ «Укрзалізниця» (акт впровадження № 1123/18 від 01.11.2018 р.), розроблення щодо управління персоналом у системі соціальної відповідальності залізничного транспорту в частині визначення впливу факторів на рівень зайнятості працівників і

формування антикризового кадрового інструментарію використано в діяльності ПрАТ «Київ-Дніпровське міжгалузеве підприємство промислового залізничного транспорту» (акт впровадження №754/1 від 14.02.2019 р.).

Теоретичні та практичні розробки, запропоновані в дисертації, використовуються в навчальному процесі Українського державного університету залізничного транспорту при викладанні дисциплін «Соціальна відповідальність та інтелектуальна власність», «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Економіка підприємства», «Економіка вражень», «Управління трудовим потенціалом», «Ресурсозбереження» «Теорія ймовірностей і математична статистика» і при виконанні випускних робіт магістрів (акт впровадження від 23.10.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною працею, у якій викладено авторський підхід щодо формування теоретичного базису та інструментарію соціально відповідального ведення бізнесу на залізничному транспорті.

Усі наукові результати, викладені в дисертації, отримано автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві [2, 3, 25-30], у дисертації використано тільки ті ідеї і положення, що є результатом особистої роботи і вказані в авторефераті в переліку публікацій.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною працею, у якій викладено авторський підхід щодо формування теоретичного базису та інструментарію соціально відповідального ведення бізнесу на залізничному транспорті.

Усі наукові результати, викладені в дисертації, отримано автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві [67, 71, 273, 388-390, 483, 484], у дисертації використано тільки ті ідеї і положення, що є результатом особистої роботи і вказані в авторефераті в переліку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дослідження протягом 2009 – 2018 років пройшли апробацію на 18 Міжнародних і 3 Всеукраїнських науково-практичних конференціях:

Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України (Коктебель, 2009); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України (Коктебель, 2010); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України (Коктебель, 2011); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України (Харків, 2012); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України (Харків, 2013); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та корпоративна логістика (Харків, 2014); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та корпоративна логістика (Харків, 2015); Проблеми міжнародних транспортних коридорів та корпоративна логістика (Харків, 2016); Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика (Харків, 2017); Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток (Харків, 2018); Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика (Харків, 2018); Сучасні проблеми менеджменту (Київ, 2018); Інвестиційно-інноваційні моделі розвитку підприємств в умовах сучасної нестабільності (Львів, 2018); Напрями забезпечення сталого економічного розвитку країни: можливості та перспективи (Київ, 2018); Сучасні чинники розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики держави: економічні та інституціональні аспекти (Запоріжжя, 2018); Розвиток фінансових відносин суб'єктів господарювання в умовах динамічного зовнішнього середовища (Житомир, 2018); Сучасні тенденції в економіці та управлінні (Запоріжжя, 2018); Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання (Харків, 2018); Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки (Луцьк, 2018); Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи (Львів, 2018); Проблеми та перспективи розвитку підприємництва (Харків, 2018).

Публікації. Основні положення і висновки дисертаційної роботи викладено в 51 науковій праці, серед яких 1 одноосібна монографія та

1 колективна монографія, 22 статті в наукових фахових виданнях (з них 21, що входять до наукометричних баз даних), 1 стаття в зарубіжному науковому виданні (входить до наукометричних баз даних), 5 статей в інших виданнях, 21 матеріал і тези доповідей на науково-практичних конференціях. Загальний обсяг наукових праць складає 34,6 друк. арк., з них особисто автору належать 32,4 друк. арк.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 482 сторінки, у т. ч. основний текст займає 359 сторінок. Матеріали дисертації проілюстровано 79 рисунками, 36 таблицями та містять 5 додатків. Список використаних джерел налічує 502 найменування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чудинов О. Теория генезиса корпоративной социальной ответственности. *Бизнес и общество* : веб-сайт. URL: <http://www.b-soc.ru/theory-and-practice/materials/material/corpsocotv/125> (дата обращения: 5.02.2017).
2. Тофтул М. Г. *Етика : навчальний посібник*. К. : Видавничий центр „Академія”, 2005. 416 с.
3. Алексеев В. М. Теоретичні і практичні розробки Роберта Оуена як приклад державно-управлінської діяльності. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 3 (22). С.3–16.
4. Пять долларов Генри Форда, изменившие мир. *Новое время и мы* : веб-сайт. URL: http://youthpaper.ru/articles/detail.php?ELEMENT_ID=58 (дата обращения: 5.02.2017).
5. Bowen H. R. *Social responsibilities of the businessman*. New York: Harper, 1953. 276 p.
6. Davis K. Can business afford to ignore social responsibilities? *California Management Review*. 1960. Vol. 2 (3). P.71.
7. Davis K. The case for and against business assumption of social responsibilities. *Academy of Management Journal*. 1973. Vol. 16 (2). P. 313.
8. Carroll B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility. URL: aculty.wwu.edu/dunnc3/rprnts.pyramidofcsr.pdf. (Last accessed: 5.02.2017).
9. Freeman R. E. *Strategic management: A stakeholder approach*. Boston: Pitman, 1984. P. 46.
10. Марущак Н. В. Теорії корпоративної соціальної відповідальності у світовій практиці. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2012. Вип.111 (2). С. 209 – 219.
11. Белоус К. Ю. *Корпоративная социальная ответственность как фактор устойчивого развития компании* : дис. на соиск. учен. степени канд. экон. наук : 08.00.01 / Санкт-Петербург, 2015. 215 с.
12. Porter M., Kramer M. *Creating Shared Value: How to Reinvent Capitalism*

– and Unleash a Wave of Innovation and Growth. *Harvard Business Review*. 2011. Vol. 89. P. 62–77.

13. Глобальний договір ООН. Звіт про результати КПМГ в Україні у 2011 році. *KPMG* : веб-сайт. URL: https://www.unglobalcompact.org/system/attachments/15455/original/KPMG_in_Ukraine_Communication_on_Progress_2011_Ukrainian.pdf?1337266105 (дата звернення: 5.02.2017).

14. Friedman M. The Social Responsibility of Business Is to Increase its Profits. *New York Times*. September. 1970. № 13. P. 122–126.

15. Drucker P. F. *Management : Tasks, Responsibilities, Practices*. NY : Harper&Row, 1994. 840 p.

16. Савченко І. Г. Ціннісний вимір соціальної відповідальності в демократичній державі : монографія. Х. : ХНУРЕ, 2008. 199 с.

17. Дынкин А. А., Миловидов Д. В., Перегудов С. П. *Корпоративная социальная ответственность и конкурентоспособность*. М. : ИМЭМО РАН, 2004. 112 с.

18. Баранник Л. Б. Виховання соціально відповідального бізнесу як фактор формування громадянського суспільства. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2008. №3/II (45). С. 14 – 16.

19. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях та відповідях. К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2007. 80 с.

20. Березіна О. Ю. Соціальна відповідальність корпорацій в системі соціально-трудова відносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.07 / Х., 2011. 20 с.

21. Кліменко О. М. Соціальна відповідальність бізнесу як стратегічний напрямок його розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2006. №14. С. 55 – 56.

22. Крохоняткин М. Д. Социальная ответственность бизнеса: возможный механизм реализации. *Труды Нижегородского государственного технического университета им. Р. Е. Алексеева*. 2014. № 3 (105). С. 266.

23. Малик І. П. Соціальна відповідальність корпорацій в Україні.

Економічний вісник НТУУ КПІ. URL: http://economy.kpi.ua/files/files/30_kpi_2008.pdf. (дата звернення 8.09.2017).

24. Мельник С. Становлення соціально орієнтованого бізнесу в Україні як складова державної соціальної політики. *Україна : аспекти праці*. 2008. № 5. С. 32 – 34.

25. Галушко З., Комарницький І. Стратегічний менеджмент : навчально-методичний посібник. Чернівці : Рута, 2006. 380 с.

26. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність : навч. посібн. НТУ України «Київський політехнічний інститут», 2015. 180 с.

27. Хачатуров Р. Л., Липинский Д. А. Общая теория юридической ответственности. Санкт-Петербург : Юридический центр Пресс, 2007. 950 с.

28. Белецкая Л. И. Свобода и ответственность : авторефер. дис. на соиск. учен. степени канд. филос. наук. Саратов, 1972. 26 с.

29. Международный стандарт IC CSR-08260008000 «Социальная ответственность организации. Требования», утвержден и введен в действие Международным Комитетом по корпоративной социальной ответственности (IC CSR). *Всероссийская организация качества* : веб-сайт. URL: www.ksovok.com/doc/ic_csr_08260008000_ru.doc. (дата обращения: 8.09.2017).

30. КСО. *Розвиток корпоративної соціальної відповідальності* : веб-ресурс. URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine> (дата звернення: 8.09.2018).

31. В рамках ініціативи «Корпоративної соціальної відповідальності». *Всесвітня ділова рада за всебічний розвиток* : веб-сайт. URL: [1st WBCSD CSRdialogue](http://1stWBCSD.org/CSRdialogue) (дата звернення: 21.02.2017).

32. Business for Social Responsibility. URL: <http://www.csrwire.com/members/12209> (дата звернення: 21.02.2017).

33. Business for Social Responsibility. URL: <http://www.bsr.org> (Last accessed: 21.02.2017).

34. Нова стратегія Європейської комісії з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) 2011-2014. *Національний інститут стратегічних досліджень* : веб-сайт. URL: <http://www.csr-review.net/index/novaya-strategiya>

evropeyskoy-komissii-po-korporativnoy-sotsialnoy-otvetstvennosti-kso-2011-2014.
(дата звернення: 1.03.2017).

35. Международный стандарт ISO 26000 «Руководство по социальной ответственности». *ISO* : веб-сайт. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html>
(дата обращения: 1.03.2017).

36. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. *Спільнота “Соціально відповідальний бізнес”* : веб-сайт. URL: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/csr_concept_final.doc (дата звернення: 1.10.2017).

37. Соціальна відповідальність бізнесу. *Конфедерація роботодавців України* : веб-сайт. URL: <http://www.confed.org> (дата звернення: 1.03.2017).

38. Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні: посібник із корпоративної соціальної відповідальності. К. : Енергія, 2008. 103 с.

39. Promoting a European framework for corporate social responsibility. *European Coalition for Corporate Justice* : web site. URL: http://www.corporatejustice.org/IMG/pdf/greenpaper_en.pdf (Last accessed: 1.03.2017).

40. Сухотеріна М. І. Механізм соціальної відповідальності у стратегії корпоративного управління машинобудівного підприємства : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук; спеціальність : 08.00.04 / Одеса, 2015. 254 с.

41. World Business Council For Sustainable Development. *Usbcsd* : web site. URL: <http://usbcsd.org/about/world-business-council-for-sustainable-development/>
(Last accessed: 1.03.2017).

42. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства ; пер. з англ. С. Яринич. К. : Стандарт, 2005. 302 с.

43. Воробей В. Корпоративна соціальна відповідальність чи вигода? *Києво-Могилянська бізнес державна студія*. 2005. № 10. С. 11–20.

44. Савченко І. Г. Соціальна відповідальність органів державної влади в умовах розбудови соціальної держави : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. наук з держ. упр.; спеціальність : 25.00.01 / X., 2007. 18 с.

45. Гоголя О. П., Кудінова І. П. Соціальна відповідальність бізнесу : монографія. Ніжин : Лисенко М. М., 2011. 175 с.
46. Балтачєєва Н. А. Развитие социальной политики предприятия как инструмента реализации корпоративной ответственности. *Вісник академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2008. № 3 /П (45). С. 10–13.
47. Потапчук Г. Ю. Реформування сектора державної власності у контексті соціальної відповідальності держави. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2008. № 3 /П (45). С. 100.
48. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія : науковий журнал*. К., 2013. № 4. С. 5–27.
49. Краплич Р. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: досвід фундації Острозьких : посібник для бізнесу та неприбуткових організацій. Рівне : Фундація ім. князів-багодійників Острозьких, 2005. 74 с.
50. Грiшнова О. А. Соціальна відповідальність у контексті подолання системної кризи в Україні. *Демографія та соціальна економіка*. 2011. № 1(15). С. 39–46.
51. Paul van der Putten Frans A Research Agenda for International Corporate Social Responsibility. URL: <http://www.nyenrode.nl/download/NRG/workingpapers/NRG05-09.pdf>. (Last accessed: 5.03.2017).
52. Garriga E. Untangling D.M. The Jungle of Corporate Social Responsibility Theories. *Journal of Business Ethics*. 2004. P. 51–71.
53. Калєніченко Л. І. Дискусійні питання класифікації окремих видів соціальної відповідальності. *Право і безпека*. 2015. № 2 (57). С. 28 – 32.
54. Кужель В. В., Танасійчук Ю. В. Реалізація функцій соціальної відповідальності бізнесу на підприємствах агропродовольчої сфери. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 15. С. 77–80.
55. Комарова К. В., Ковальчук Н. В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України. Інноваційна

економіка. 2016. № 5 6(63). С. 25–30.

56. Дементов В. О. Особливості забезпечення соціальної відповідальності державної служби в контексті демократичних перетворень. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. Вип. 1. С. 196–201.

57. Братішко Ю. С. Використання методів економіко-математичного моделювання для оцінки системи соціальної відповідальності фармацевтичних підприємств. *Молодий вчений*. 2015. № 4 (19), Ч. 3. С. 140 – 143.

58. Грядунова Л. И. Социальная ответственность личности в условиях развитого социализма. – Київ : Вища школа, 1979. 136с.

59. Плахотный А. Ф. Свобода и ответственность (социальный аспект). Харьков : Изд-во Харьков. ун-та, 1972. 158 с.

60. Дейч М. Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект : монографія. Донецьк, 2015. 352 с.

61. Безрукова О. А. Соціальна відповідальність в сучасному українському суспільстві: соціологічна концептуалізація та досвід емпіричного дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктор. соц. наук; спеціальність : 22.00.04 / Запоріжжя, 2015. 39 с.

62. Костин А. Е. Корпоративная социальная ответственность и устойчивое развитие: мировой опыт и концепция для РФ. *Менеджмент в России и за рубежом*. 2005. № 3. С. 112 – 121.

63. Усатенко О. В. Класифікація соціально відповідальної діяльності підприємства у процесі сталого розвитку для цілей управлінського обліку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 794. С. 88–94.

64. Панченко Н. Г. Дослідження моделей соціальної відповідальності у бізнесовому середовищі та можливостей їх застосування в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 60. С.24–33.

65. Діалог на актуальні теми : студенти Могілянки обговорили з

ПАТ «Укрзалізниця» сучасні підходи до КСВ. *Офіційний сайт ПАТ*

«Укрзалізниця» : веб-сайт. URL: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/462412/. (дата звернення: 6.02.2018).

66. Звіт про роботу Профспілки залізничників і транспортних будівельників України за 2007-2008 роки. *Профспілка залізничників і транспортних будівельників України* : веб-сайт. URL: <http://zalp.org.ua/content/view/41/86/lang,ukrainian/> (дата звернення: 22.02.2017).

67. Панченко Н. Г., Родченко В. Б. Кластерний аналіз в дослідженні показників соціально-економічного розвитку міст України. *Збірник наукових праць Української державної академії залізничного транспорту*. 2010. Вип. 114. С. 205–210. (Особистий внесок: з'ясовано особливості використання кластерного підходу для аналізу соціального розвитку).

68. Концепція цільової Програми забезпечення працівників і пенсіонерів залізничного транспорту житлом до 2020 року. *Профспілка залізничників і транспортних будівельників України* : веб-сайт. URL: <http://zalp.org.ua/content/view/507/155/lang,russian/>. (дата звернення: 1.02.2018).

69. Звіт про роботу Профспілки залізничників і транспортних будівельників України за 2012-2013 роки *Профспілка залізничників і транспортних будівельників України* : веб-сайт: URL: <http://zalp.org.ua/content/view/41/86/lang,ukrainian/>. (дата звернення: 1.02.2018).

70. Стратегічний підхід до КСВ : *офіційний сайт ПАТ «Укрзалізниця»* : веб-сайт. URL: <http://sustainability.uz.gov.ua/%D1%81%D1%82%%87%D0> (дата звернення: 1.02.2018).

71. Панченко Н. Г. Розвиток системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток* : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Л. Калініченко. Х. : ФОП Панов А. М., 2018. С. 295–304. (Особистий внесок: ідентифіковано етапи трансформації системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України).

72. Реформа залізничного транспорту. *Міністерство інфраструктури України*: веб-сайт. URL: <https://mtu.gov.ua/content/reformi-zaliznichnogo-transportu.html>. (дата звернення: 1.02.2018).

73. Довідник основних показників роботи регіональних філій ПАТ «Українська залізниця» (2002-2017 роки) / Публічне акціонерне товариство «Українська залізниця». Управління статистики. Київ, 2018. 36 с. *ПАТ «Укрзалізниця»* : веб-сайт. URL: <https://www.uz.gov.ua/about/investors/> (дата звернення: 1.02.2018).

74. Зміна тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України на 2017 рік. *ПАТ «Укрзалізниця»* : веб-сайт. URL: publications.chamber.ua/2017/.../Session_2_Tarifs.pdf. (дата звернення: 1.02.2018).

75. Індекс тарифів на вантажні перевезення залізничним транспортом у 2002-2017 роках. *Державна служба статистики України* : офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 3.02.2018).

76. Торік Укрзалізниця сплатила до бюджету та державних цільових фондів понад 12 млрд. грн. *Урядовий портал* : веб-сайт. URL: http://old.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246999678&cat_id=248446171. (дата звернення: 3.02.2018).

77. *ПАТ «Укрзалізниця»* : веб-сайт. Підсумки за 2014-2016 роки та 5 місяців 2017 року. Slideshare : веб-сайт. URL: <https://www.slideshare.net/tsnua/5-2017-20142016> (дата звернення: 3.02.2018).

78. Укрзалізниця – один з найбільших донорів держбюджету. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: <http://sustainability.uz.gov.ua/news-csr/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B> (дата звернення: 3.02.2018).

79. У 2011 р. Укрзалізниця сплатила майже 13 млрд. грн податків та платежів. *Міністерство інфраструктури України* : веб-сайт. URL: http://old.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=244944942&cat_id=248446163 (дата звернення: 3.02.2018).

80. Укрзалізниця торік сплатила понад 17 мільярдів податків і зборів. Кравцов. *Укрінформ* : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric->

economy/2380481-ukrzaliznica-torik-splatila-ponad-17-milardiv-podatktiv-i-zboriv-kravcov.html (дата звернення: 3.02.2018).

81. Задоя В. О. Удосконалення механізму управління залізничними пасажирськими перевезеннями в приміському сполученні : монографія. Дніпропетровськ : Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2015. 196 с.

82. Рудяк Є. Хто заплатить за пасажирів приміських поїздів. *Укрінформ* : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2374113-hto-zaplatit-za-pasaziriv-primiskih-poizdiv.html>. (дата звернення: 5.02.2018).

83. Про ціни та ціноутворення : Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17> (дата звернення: 5.02.2018).

84. Про залізничний транспорт : Закон України від 04.07.1996 № 274/96-ВР. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 5.02.2018).

85. Обговорення довгострокової стратегії зміни тарифів на вантажні перевезення. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/451909/. (дата звернення: 5.02.2018).

86. Транспорт та зв'язок України. 2017 : статистичний збірник. Київ, 2018. 168 с. *Державна служба статистики України* : веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 5.02.2018).

87. «ArcelorMittal Кривий Ріг» різко розкритикував «Укрзалізницю». *Сьогодні* : веб-сайт. URL: <https://ukr.segodnya.ua/economics/transport/arcelormittal-krivoy-rog-rezko-raskritikoval-ukrzaliznycyu-778034.html> (дата звернення: 5.02.2018).

88. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Кабінет міністрів України* : веб сайт. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631 (дата звернення:

5.02.2018).

89. Про затвердження Стратегічного плану розвитку залізничного транспорту України на період до 2020 року : наказ Міністерства інфраструктури України 21.12.2015 р. № 547. *Міністерство інфраструктури України* : веб-сайт. URL: <https://mtu.gov.ua/documents/443.html> (дата звернення: 3.02.2018).

90. Панченко Н. Г. Економічна безпека розвитку залізничного транспорту України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. конф. (7 – 12 червня 2010 р., смт Коктебель). Х. : УкрДАЗТ, 2010. С. 236–237.

91. Аналіз стану безпеки руху, судноплавства та аварійності на транспорті в Україні за 2016 рік. *Державна служба України з безпеки на транспорті* : веб-сайт. URL: https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=2017%2Fanaliz_avariynosti_2016.pdf&usg=AOvVaw1lQJqKq2Dp8r6Dm8wr5sIx (дата звернення: 7.02.2018).

92. Ярослав Дубневич збентежений тим, що аварійність на всіх видах транспорту суттєво підвищилась. *Communications* : веб-сайт. URL: <http://communications.kiev.ua/2018/02/yaroslav-dubnevich-zbentezhenij-tim-shho-avarijnist-na-vsix-vidax-transportu-suttjevo-pidvishhilas/> (дата звернення: 7.02.2018).

93. Основні аспекти стратегії розвитку ПАТ «Укрзалізниця» 2017-2021 роки. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: http://www.uz.gov.ua/about/general_information/ (дата звернення: 7.02.2018).

94. «Укрзалізниця» на період до 2021 року планує придбати понад 35 тис. од. вантажних вагонів. *Zaxid.net* : веб-сайт. URL: https://zaxid.net/optimistichna_pyatirichka_ukrzaliznitsi_n1426661, <https://railway-publish.com/portfolio-view/o-i-motin-ukrzaliznitseyu-na-period-do-2021-roku-planuyetsya-pridbati-35-tisyach-vantazhnih-vagoniv> (дата звернення: 11.02.2018).

95. Випустити парк: що заважає вантажовідправникам розвивати власний парк вагонів. *Mind* : веб-сайт. URL: <https://mind.ua/publications/20176732-vipustiti-park-shcho-zavazhaevantazhov-idpravnikam-rozvivati-vlasnij-park-vagoniv>

(дата звернення: 11.02.2018).

96. Работа на железной дороге в Германии. *Okrabota* : веб-сайт. URL: <https://okrabota.de/blog/rabotniki-zheleznoj-dorogi-vgermanii/> (дата обращения: 11.02.2018).

97. «Укрзалізниця» объявила технический дефолт. *Мінфін* : веб-сайт. URL: <https://minfin.com.ua/ua/> (дата звернення: 12.02.2018).

98. «Укрзалізниця» оголосила технічний дефолт. *Уніан* : веб-сайт. URL: <https://economics.unian.ua/transport/1076917-ukrzaliznitsya-ogolosila-tehnichniy-defolt.html> (дата звернення: 3.02.2017).

99. Рейтинговое агентство Standard & Poors. *Banki* : веб-сайт. URL: http://www.banki.ru/wikibank/standard__poors/ (дата звернення: 11.02.2018).

100. Боргові інструменти ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.uz.gov.ua>. (дата звернення: 7.02.2017).

101. «Укрзалізниця» намерена, обратится к своим кредиторам для урегулирования задолженности. *Уніан* : веб-сайт. URL: <https://economics.unian.net/stockmarket/2254681-ukrzaliznyitsya-namerena-obratitsya-k-svoim-kreditoram-dlya-uregulirovaniya-zadoljennosti.html> (дата обращения: 11.02.2018).

102. В.о. главы «Укрзалізниці»: 39 млрд. грн боргів – це не так і багато. *FINbalance.com* : веб-сайт. URL: <http://finbalance.com.ua/news/Vo-hlavi-Ukrzaliznitsi-39-mlrd-hrn-borhiv-tse-ne-tak-i-bahato> (дата звернення: 3.02.2017).

103. Панченко Н. Г. Проблемы розвитку транспортно-дорожнього комплексу України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами VII Міжнар. наук.-практ. конф. (30 травня – 4 червня 2011 р., смт Коктебель). Х. : УкрДАЗТ, 2011. С. 52–53.

104. Опубліковано інфографіку про корупцію на тендерах «Укрзалізниці». *Апостроф* : веб-сайт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/business/transport/2017-01-25/opublikovana-infografika-o-korrupsii-na-tenderah-ukrzaliznyitsi/84526> (дата звернення: 11.02.2018).

105. Укрзалізниця знову має намір підняти тарифи. *Gazeta.ua* : веб-сайт. URL: https://gazeta.ua/articles/economics/_ukrzaliznicya-znovu-maye-namir-pidnyati-tarifi/855864 (дата звернення: 11.02.2018).
106. Про схвалення Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту. Законодавство України : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-2006-%D1%80> (дата звернення: 5.03.2017).
107. Панченко Н. Г. Антикризовий підхід до розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6668> (дата звернення: 30.11.2018).
108. Панченко Н. Г. Антикризовий підхід до розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті. *Сучасні тенденції в економіці та управлінні* : тези доповідей V Міжнар. наук.-практ. конф. (17 листопада 2018 року, м. Запоріжжя). У 2-х частинах. Запоріжжя : ГО «СІЕУ». Ч.1. 2018. С. 72–74.
109. Шкуліпа Л. В. Соціально відповідальні реструктуризація залізничного транспорту в Україні як провідна детермінанта в ССВЗТ. *Проблеми економіки транспорту*. 2012. Вип. 4. С. 44–50.
110. Індекс прозорості державних компаній України 2015. *Енергоатом* : веб-сайт. URL: https://www.energoatom.kiev.ua%2Ffiles%2Ffile%2Ftransparency_index_2015.pdf&usg=AOvVaw28AxWP2RkUh-ShdDeMIPvz (дата звернення: 17.02.2018).
111. Презентовано щорічний індекс прозорості державних компаній України. *CSR-UA* : веб-сайт. URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/article/%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%> (дата звернення: 11.02.2018).
112. Презентовано шостий індекс прозорості і КСВ українських компаній. *CSR-UA* : веб-сайт. URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/article/transparency-index-2016-2/> (дата звернення: 11.02.2018).
113. Панченко Н. Г. Тенденції розвитку соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Інвестиційно-інноваційні моделі розвитку*

підприємств в умовах сучасної нестабільності : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовтня 2018 р., м. Львів) / ГО «Львівська економічна фундація». Львів : ЛЕФ, 2018. С. 44–46.

114. Кредитні рейтинги : для інвесторів. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: https://www.uz.gov.ua/about/investors/credit_ratings/ (дата звернення: 5.03.2018).

115. Інтегрований звіт 2017 : для інвесторів : ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: <https://uz.gov.ua/about/investors/issuer/> (дата звернення: 11.02.2018).

116. Філіппова С. В. Соціальна відповідальність у стратегії управління вітчизняним підприємством : проблемні питання інтегрування механізму. *Економіка : реалії часу*. 2017. № 2 (30). С. 5–7.

117. Панченко В. П. Управлінські технології розвитку соціальної відповідальності машинобудівних підприємств : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Київ, 2014. 23 с.

118. Луценко О. М. Розвиток соціальної відповідальності бізнесу в Україні : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.03 / Запоріжжя, 2017. 23 с.

119. Токмакова І. В. Розвиток соціально-господарської відповідальності підприємств залізничного транспорту. *Стратегії економічного розвитку : держава, регіон, підприємство* : колективна монографія : у 2 т. / за заг. ред. К. С. Шапошникова та ін. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. Т. 1. С. 334–347.

120. Компанієць В. В. Соціальна відповідальність на залізничному транспорті України : щодо оцінки наслідків реформування та механізму забезпечення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 55. С. 151–161.

121. Панченко Н. Г. Формування концепції корпоративної соціальної відповідальності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 377–384.

122. Олійник О. О. Соціальна відповідальність : навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2016. 222 с.
123. Ровенська В. В., Красножон Г.О. Методи оцінки корпоративної соціальної відповідальності та проблеми їх застосування в Україні. *Reporter of the priazovskyi state technical university*. Section: Economic sciences. 2017. Issue 33. P. 268-275.
124. Комарницький І. Ф., Галушка З. І. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління сучасним підприємством. URL: http://www.nbuiv.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/7_Social.pdf (дата звернення: 2.03.2017).
125. Литвиненко Т. М. Причини, мотиви та результати соціально відповідальної активності диверсифікованих компаній. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2011. Вип. 26. С. 61–69.
126. Ненашев Н. Как оценивать эффективность корпоративных социальных программ. *Кадровик.. Кадровый менеджмент*. 2008. № 10. С. 23–35.
127. Ворона О. В. Методичні підходи до оцінки рівня соціальної відповідальності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 30. С. 127–133.
128. Бочарова Н. А., Щепиліна А. К. Показники рівня розвитку корпоративної соціальної відповідальності на автотранспортних підприємствах. *Економіка транспортного комплексу*. 2017. Вип. 30. С. 85–99.
129. Кричевський Н. А., Гончаров С. Ф. Корпоративная социальная ответственность. М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2007. 216 с.
130. Панченко Н. Г. Методика оцінювання рівня соціальної відповідальності залізничного транспорту. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 5 (17). С.39–45.
131. Хлевицька Т. Б. Методичний підхід до оцінки ефективності корпоративної соціальної діяльності підприємств на інтегральній платформі. *Стратегія економічного розвитку України*. 2014. № 34. С. 135–141.
132. Бахметьев В. А. Методика оценки социальных инвестиций как

инструмент социального менеджмента промышленных предприятий : дис. на соиск. учен. степени канд. экон. наук : 08.00.05 / М., 2009. 140 с.

133. Плакасов Т. О. Эффективность инструментов корпоративной социальной ответственности : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. экон. наук : 08.00.05(1) / М., 2012. 22 с.

134. Лахина А. П. Социальная ответственность в системе управления социально-экономической деятельностью корпораций : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. экон. наук : 08.00.05(1) / Москва, 2009. 22 с.

135. Камзабаева М. С. Стратегическое планирование социальной ответственности предприятий : автореф. дисс. на соиск. учен. степени докт. экон. наук; специальность : 08.00.05 / Новосибирск, 2007. 35 с.

136. Панченко Н. Г. Концептуальні основи формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 4 (16). С. 43–49.

137. Колот А. М., Грیشнова О. А. Соціальна відповідальність : теорія і практика розвитку : монографія. К. : КНЕУ, 2012. 501 с.

138. Непочатенко О. О. Стан та перспективи розвитку економіки України в умовах глобалізації: теорія та практика. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. Ч. 1. 217 с.

139. Саприкіна М. А., Саєнсус М. А., Зінченко А. Г. Корпоративна соціальна відповідальність : моделі та управлінська практика : посібник. К. : Фабований лист, 2011. 470 с.

140. Дикань В. Л., Остапюк Б. Я. Підвищення ефективності функціонування вантажних вагонних депо у сучасних ринкових умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 252–254.

141. Овчиннікова В. О. Трансформація теорії стратегічного управління розвитком залізничного транспорту. *Інтелект XXI*. 2017. № 5. С. 53–56.

142. Accelerating CSR in New Europe. URL: <http://www.acceleratingcsr.kryptis.lt/en/about/140> (дата звернення 2.03.2017).

143. Проект Концепції соціального розвитку України на 2013–2023 рр.

Міністерство соціальної політики України : веб-сайт. URL: http://mlsp.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=153212- &cat_id=107177. (дата звернення: 5.03.2018).

144. Штерн Г. Ю. Корпоративне управління : навч. посібн. Харків : ХНАМГ, 2009. 278 с.

145. Євтушевський В. А. Основи корпоративного управління : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2002. 317 с.

146. Римар І. А. Соціальна відповідальність в системі корпоративного управління. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 2.,Т.1. С. 65–67.

147. Римар І. Соціально-відповідальне ведення бізнесу та репутація підприємства. *Інтернет-конференції* : веб-сайт. URL: http://www.conftiapv.at.ua/publ/konf_14_15_zhovtnja_2010_r/socialno_vidpovidalne_vedennja_biznesu_ta_reputacija_pidpriemstva/3-1-0-222 (дата звернення: 2.03.2017).

148. Лазаренко Л. В. Корпоративна соціальна відповідальність як інноваційна стратегія бізнесу. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. Серія економіка і менеджмент. 2013. № 1. С. 89 – 96.

149. Ткачов Д. С. Теоретичні засади формування соціально відповідального бізнесу. *Теорія та практика державного управління*. 2010. Вип. 1 (28). С. 321-328.

150. Антикризисное управление : учебник / под ред. проф. Э. М. Короткова. М. : ИНФРА-М, 2006. 620 с.

151. Бабенко С. Г. Трансформація кооперативних систем у перехідній економіці : монографія. К. : Наукова думка, 2003. 332 с.

152. Багрова І. В., Нефедова О. Г. Складові та фактори конкурентоспроможності. *Вісник економічних наук України*. 2007. №1. С.11–16.

153. Варічева Р. В. Організаційні передумови удосконалення економічного механізму внутрішньовиробничого управління. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2007. № 7–8. С. 60–68.

154. Панченко Н. Г. Проблеми залізничного транспорту на шляху входження до системи міжнародних транспортних коридорів. *Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XI Міжнар. наук.-практ. конф. (11 – 13 червня 2015 р., м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2015. С. 25–27.

155. Панченко Н. Г. Забезпечення ефективної конкуренції на залізничному транспорті. Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України : тези доповідей за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. (1 – 6 червня 2009 р., смт Коктебель). Х. : УкрДАЗТ, 2009. С. 63–64.

156. Остапюк Б. Я. Причини занепаду та перспективи розвитку залізничного транспорту у системі національного господарства. *Інноваційні економічні технології для розвитку підприємств, регіонів, країн* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конфер. 24–25 жовтня 2014р. Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014. Ч.2. С. 59–61.

157. Овчиннікова В. О. Стратегічне управління розвитком залізничного транспорту України : монографія. Харків : УкрДУЗТ, 2017. 427 с.

158. Гавра Д. П. Понятіе соціального інститута. *Регион. Економіка, політика, ідеологія*. 1999. № 1–2. С. 14–18.

159. Глозов М. Б. Социологическое исследование экономических и политических процессов : учебн. пособ. М. : Издательство Юрайт. 417с.

160. Осипова И. И. Модель учреждения нового типа корпоративного управления. Социология и социальная работа. *Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского*. Серия : Социальные науки. 2009. № 1(13). С. 41–43.

161. Самосудов М. В. Развитие теории корпоративного взаимодействия на основе решения проблемы устойчивости компании : дис. ... док. экон. наук: 08.00.05 / Государственный университет управления. Москва, 2012. 440 с.

162. Щепаньский Я. Элементарные понятия социологии М. : Прогресс, 1969. 240 с.

163. Парсонс Т., Луман Н., Мюнх Р. Особенности системно-теоретической проблематики власти в социологии. *Социологическое обозрение*. 2008. Т. 7. № 2. С. 69–85.
164. Бондалетов В. В. Эволюция идей самоорганизации. *Социологические исследования*. 2015. № 3. С.132-139.
165. Департамент корпоративної соціальної відповідальності : ПАТ "Укрзалізниця" : офіційний веб-сайт. URL: http://www.uz.gov.ua/about/investors/credit_ratings/. (дата звернення: 2.03.2018).
166. Панченко Н. Г. Корпоративне управління розвитком соціальної відповідальності ПАТ «Українська залізниця». *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 23. С. 69-74. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/23-2018> (дата звернення: 1.10.2018).
167. Панченко Н. Г. Розвиток корпоративного управління на залізничному транспорті України. *Європейський вектор модернізації економіки : креативність, прозорість та сталий розвиток* : тези доповідей за матеріалами Х Ювілейної Міжнар. наук.-практ. конф. (18 – 19 квітня 2018 р., м. Харків). У 3 частинах. Х. : ХНУБА, 2018. Ч.1. С. 289–291.
168. Панченко Н. Г. Механізм формування стратегічного партнерства за участю залізничного транспорту та міжнародних стейкхолдерів. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 72–76.
169. Панченко Н. Г. Перспективи функціонування міжнародних транспортних коридорів на території України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (5 – 8 червня 2012 р., м. Харків). Х. : УкрДАЗТ, 2012. С. 16–17.
170. Панченко Н. Г. Пріоритетні напрямки забезпечення розвитку системи МТК на території України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : тези доповідей за матеріалами IX Міжнар. наук.-практ. конф. (5 – 7 червня 2013 р., м. Харків). Х. : УкрДАЗТ, 2013. С. 23–24.

171. Berman S., Wicks A., Kotha S., Jones T. Does stakeholder orientation matter? The relationship between stakeholder management models and firm financial performance. *Academy of Management Journal*, 1999. Vol. 42, № 5. P. 488–506.
172. Економіка регіонів у 2015 році : нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ. К. : НІСД, 2015. 92 с.
173. Інституційно-правове забезпечення реформування державного управління регіональним розвитком : аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень* : веб-сайт. URL: <https://www.niss.gov.ua/articles/810> (дата звернення: 2.03.2017).
174. Бержанір А. Л. Світовий досвід забезпечення взаємодії влади та бізнесу в економічних системах. *Вісник Донецького національного університету*. Донецьк, ДНУ, 2015. № 1. С. 32–35.
175. Ойкен В. Структурные изменения государства и кризис капитализма /под. ред. В. Гутника; пер. з нем. М. : ЗАО „Издательство Экономика”, 2002. 326 с.
176. Боковикова Ю. В. Взаємодія влади і бізнесу. *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 4 (51). С.1–7.
177. Федорін В. Економіка популізму. *Економічна правда*. URL: <http://www.epravda.com.ua/publications/2015/10/1/561862> (дата звернення: 2.03.2017).
178. Бизнес и власть в России: теория и практика взаимодействия : монографія / науч. ред. и рук. авт. кол. А. Н. Шохин ; Нац. исслед. ун-т “Высш. шк. экономики”. М. : ИД Высш. шк. экономики, 2011. 349 с.
179. Соціальне замовлення в Україні : досвід 10 років впровадження : збірник аналітичних та нормативно-методичних матеріалів / під ред. В. І. Брудного, А. С. Крупника. Одеса : Євродрук, 2011. 156 с.
180. В Україні триває активне реформування системи надання соціальних послуг. *Урядовий веб-портал*. 2012. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245792123&cat_id=244276429 (дата звернення 2.03.2017).

181. Про соціальні послуги : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 966-IV (із змінами, внесеними згідно із 8 Законами у 2004-2012 рр.). *Офіц. вісн. України*. 2003. № 29. С. 52.
182. Порядок здійснення соціального замовлення за рахунок бюджетних коштів : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2013 р. № 324. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324-2013-%D0%BF#n9> (дата звернення 2.03.2017).
183. Про соціальне замовлення у сфері соціальних послуг : Проект Закону України від 16 жовт. 2009 р. № 5236. *Ліга-Закон* : прав. портал України. 2012. URL: <http://www.ligazakon.ua/> (дата звернення: 7.03.2017).
184. Про публічні закупівлі : Закон України від 27.01.2018 р. № 922-VIII : *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 12.07.2018).
185. Соціальні послуги в Україні : сьогодення та перспективи / Т. В. Семигіна, К. С. Міщенко, Т. Г. Кіча та ін. К. : Вид-во ВК “Зірка”, Проект ТАСІС “Посилення регіон. соц. служб”, 2007. 52 с.
186. Белєвцова Я. С. Механізм підвищення якості соціальних послуг на рівні місцевих органів влади : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 / Х., 2011. 20 с.
187. Синельникова Р. В. Что такое социальный заказ? *Социальная работа*. 2008. № 3. С. 32–34.
188. Тофтисова-Матерон Р., Дімітрова М., Ньюмен К. Соціальні послуги : як побудувати українську модель на європейських підходах. К. : Проект ТАСІС “Посилення регіон. соц. послуг в Україні”, 2006. 225 с.
189. Панченко Н. Г. Удосконалення організаційно-економічних положень взаємодії залізничного транспорту з державними та регіональними органами влади. *Сучасні чинники розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики держави* : економічні та інституціональні аспекти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовтня 2018 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя : Запоріжська державна інженерна академія, 2018. С. 56–58.

190. Панченко Н. Г. Корпоративна політика взаємодії залізничного транспорту та державних і регіональних органів. *Бізнес навігатор*. 2018. Вип. 5 (48). С. 53–56.
191. Сучасний тлумачний словник української мови : 100000 слів / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. Х. : ВД «ШКОЛА», 2009. 1008 с.
192. Рудик О. Р. Методичне забезпечення антикризової діагностики вітчизняних підприємств. *Вісник ДНУЗТ ім. акад. В. Лазаряна*. 2007. Вип. 18. С. 236–240.
193. Плисецкий Д. Е. Система мониторинга финансового сектора экономики. *Банковское дело*. 2004. № 9. С. 6–11.
194. Орлюк О. П. Фінансове право : академічний курс підручник. К. : Юрінком Інтер, 2010. 808 с.
195. Кочемировська О., Пищуліна О. Щодо організаційно-економічних засобів підвищення якості соціальних послуг : аналітична записка. *Нац. ін-т стратег. дослідж.* : веб-сайт. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/590> (дата звернення: 5.03.2017).
196. Буздуган Я. М. Роль благодійних організацій у вирішенні соціальних проблем суспільства. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Серія : Економіка. Тернопіль, 2002. № 12. С. 99–103.
197. Савчук О. М., Бугерова О. М. Благодійна діяльність бізнесових організацій та благодійних фондів. *Наукові записки НаУКМА*. 2011. Т.123. С.61–68.
198. Камишнікова Е. В. Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності у корпоративну стратегію. *Економічний аналіз*. 2017. № 1, Т.27. С. 199–205.
199. Лазукова Е. М., Мельникова Е. В. Порядок учета благотворительной помощи. *Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях*. 2011. № 3. С. 9–12.
200. 100 найбільших державних компаній закінчили 2017 рік з прибутком

в 44,4 млрд грн. *Кабінет міністрів України* : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/100-najbilshih-derzhavnih-kompanij-zakinchili-2017-rik-z-pributkom-v-444-mlrd-grn> (дата звернення: 2.05.2018).

201. Кузина О., Чернышева М. Корпоративная благотворительность и корпоративная филантропия : экономико-социологический анализ. *Вопросы экономики*. 2016. № 3. С. 115–130.

202. Кузина О. Е., Чернышева М. В. Корпоративная благотворительность и ответственность: обоснование понятий. *Мониторинг общественного мнения : экономические и социальные перемены*. 2015. № 4. С. 154-165.

203. Краснопольская И. И. Связь корпоративной социальной ответственности и гражданского общества : теоретическое обоснование. *Гражданское общество в России и за рубежом*. 2013. № 2. С. 2-7.

204. Благодійні інституції України : сучасний стан та перспективи розвитку (за результатами соціологічного дослідження) / О. В. Безпалько, Ю. М. Галустян, А. В. Гулевська-Черниш та ін. К. : Книга плюс, 2008. 120 с.

205. Благодійність бізнесу : корисно для себе, ефективно для інших. Інформаційно-методичний посібник / А. Гулевська-Черниш, О. Мацібох, Д. Мурашко та ін. К.: Книга плюс, 2009. 152 с.

206. Благотворительность в зеркале общественного мнения. Обзор исследований / обзор сост. Н. Шувалова. М. : Форум Доноров, 2009. 54 с.

207. Вінніков О. Ю., Лациба М. Реформа оподаткування благодійної діяльності в Україні. К. : Агентство «Україна», 2010. 112 с.

208. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України 03 лютого 2013 року № 5073-VI. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення 9.04.2017).

209. Горяйнова Н. М. Корпоративная благотворительность: принципы и основные направления реализации. *Управление в современных системах*. 2016. №3(10). С. 13–16.

210. Ganiga U., Mele D. Corporate social responsibility theories : mapping the territory. *Journal of Business Ethics*. 2004. Vol. 53. № 1. P. 51–71.

211. Благодійність в Україні у XIX – на початку XX ст. : ретроспективний аналіз. *На шляху до довіри у суспільстві : благодійність в українській громаді* : матеріали міжнар. конф. 20-22 черв. 2005 р. / за ред. О.М. Донік. К. : USAID, 2005. 123 с.
212. Корпоративное волонтерство / под ред Т.Н. Арсеньевой. Тверь : Полиграфическая компания «Печатня», 2016. 60 с.
213. Brammer S., Jackson G., Matten D. Corporate social responsibility and institutional theory: New perspectives on private governance. *Socio-Economic Review*. 2012. Vol. 10. № 1. P. 3-28.
214. Benabou R., Tirole J. Individual and Corporate Social Responsibility. *Economica*. 2010. Vol. 77. № 305. P. 1–19.
215. Алексеева О. История доверия в недоверчивые времена. Современная российская благотворительность. М. : ЭКСМО, 2008. 240 с.
216. Димаджио П., Пауэлл У. Новый взгляд на «железную клетку»: институциональный изоморфизм и коллективная рациональность в организационных полях. *Экономическая социология*. 2010. № 1. С. 34–57.
217. Гулевська-Черниш А. В. Організована філантропія : український вимір. Розвиток громадянського суспільства України в 2008 р. К. : Агентство «Україна», 2009. 84 с.
218. Рябова С. Результативная ответственность. *Эксперт. Украинский деловой журнал*. 2011. № 13 (299). URL: <http://www.expert.ua/articles/48/0/8767/> (дата звернення 9.04.2017).
219. Campbell D., Moore G., Metzger M. Corporate philanthropy in the UK 1985-2000 : some empirical findings. *Journal of Business Ethics*. 2002. Vol. 39. №1. P. 29–41.
220. Gautier A., Pache A. Research on corporate philanthropy: A review and assessment. *Journal of Business Ethics*. 2013. Vol. 126. № 3. P. 343-369.
221. Малик И. П. Развитие социальной ответственности бизнеса в Украине. *Економічний простір*. 2008. № 13. С. 112–123.
222. Як працює венчурна філантропія? *Вісник благодійництва*. 2008.

№ 1(2). С. 4.

223. Благодійна організація «Всеукраїнський благодійний фонд «Крона» *NIKO GROUP* : веб-сайт. URL: http://www.krona.niko.ua/page_2.html (дата звернення: 9.04.2018).

224. Всеукраинский Благотворительный Фонд «Социальное партнерство: Информационный каталог. К., 2010. 17 с.

225. Довідник донорських організацій та благодійних програм, що підтримують діяльність НУО в Україні. К. : Творчий центр Каунтерпарт, 2002. 128 с.

226. Волонтери в соціальній роботі / упоряд. : О. Главник, Н. Романова, Т. Дружченко. К. : Главник, 2006. 128 с.

227. Горбунова-Рубан С. А., Кулинич О.В., Коханий Т.А., Парщик А.В. Волонтерское движение в Харькове. Х. : Фактор, 2004. 160 с.

228. Заверико Н. В. Організація роботи служби волонтерів : метод реком. Запоріжжя: ЗДУ, 2004. 36 с.

229. Коваленко С. В. Волонтерський рух як важлива складова державної молодіжної політики в Україні. *Соціальна робота в Україні : теорія і практика*. 2005. №2. С. 89–96.

230. Панченко Н. Г. Ефективна організація благодійної діяльності залізничного транспорту. Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання : тези доповідей VIII наук.-практ. конф. (29 листопада 2018 р. м. Харків). Х. : Національна академія Національної гвардії України, 2018. С. 190–191. URL: <http://nangu.edu.ua> (дата звернення: 29.11.2018).

231. Панченко Н. Г. Корпоративна стратегічна філантропія ПАТ «Українська залізниця». *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 33. С. 55–58.

232. Соціальна політика. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт URL: <http://www.uz.gov.ua> (дата звернення: 9.04.2018).

233. Панченко Н. Г. Забезпечення соціальної відповідальності у

корпоратизованих структурах транспортної галузі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 213–219.

234. Третяк В. П., Москаленко К. І. Напрями вирішення сучасних питань реформування залізничного транспорту в Україні. *Соціальна економіка*. 2016. № 2. С. 145–150.

235. Пшеничная Е. Н. Определение интегрального показателя для оценки уровня социального развития коллектива предприятия. *Науч.-техн. сб. «Коммунальное хозяйство городов»* : Серия: Экономические науки. 2007. Вып. 75. С. 178–183.

236. Панченко С. В., Дикань В. Л., Шраменко О. В., Полякова О. М., Уткіна Ю. М. Підприємництво : підручник. Х. : УкрДУЗТ, 2016. Ч. 2. 241 с.

237. Базаров Т. Ю. Управление персоналом. Практикум : учеб. пос. М. : ЮНИТИ, 2009. 239 с.

238. Прогнімак О. Д., Іщенко О.В., Касперович О. Ю. Формування соціальної бізнесу : взаємодія з місцевими спільнотами та владою. *Український соціум*. 2007. № 1. С. 14–21. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Usoc/2006_5/94-105.pdf (дата звернення 9.04.2017).

239. Пшеничная Е. Основные тенденции социального развития коллектива в экономически развитых странах. *Світова економічна інтеграція* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. ст. «Управління розвитком». Х. : ХДЕУ, 2003. № 2. С. 53-55.

240. Галузева угода між Державною адміністрацією залізничного транспорту України та профспілками на 2002-2006 роки, дію якої продовжено. *Профспілка залізничників і транспортних будівельників України* : веб-сайт: URL: <http://zalp.org.ua/content/view/33/77/lang,ukrainian/> (дата звернення: 1.02.2018).

241. Report on Socially Responsible Investing Trends in the United States. 2017. *The Forum for Sustainable and Responsible Investments*. URL: http://www.ussif.org/files/Publications/10_Trends_Exec_Summary.pdf (Last accessed: 7.04.2018).

242. Snyder Kristen. The Digital Culture and Communication: More than just Clas-sroom Learning. *Intern. J. of media, technology and lifelong learning*. Härnösand. : Mid Sweden University. 2005. Vol. 1, Iss. 2. 78 p.
243. Сапрунова Е. В. Совершенствование механизма социально-экономического развития предприятий швейной промышленности : автореф. дис... канд. экон. наук : 08.00.05 / Краснодар, 2006. 24 с.
244. Киселева В. А. Социальная ответственность, культура и этика предпринимательства. *Вестник ЮУрГУ. Серия «Экономика и менеджмент»*. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnaya-otvetstvennost-kultura-i-etika-predprinimatelstva> (дата обращения: 20.04.2017).
245. Туркин С.В. Зачем бизнесу социальная ответственность? *Корпоративный менеджмент*. URL: <http://www.cfin.ru/> (дата обращения: 20.04.2017).
246. Мельник С. В., Тресвятська Т. А., Бұдьонна Л. В. Шляхи стимулювання соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу. *Науково-дослідний інститут соціально-трудових відносин* : веб-сайт. URL: <http://www.lir.lg.ua/shlahi.doc> (дата звернення: 20.04.2017).
247. Сухарев М. В. Эволюционное управление социально-экономическими системами. Петрозаводск : КарНЦ РАН, 2008. 258 с.
248. Хміль Ф. І. Соціальна відповідальність підприємництва в Україні. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2004. № 1. С. 24-30.
249. Мочерна О. С. Світовий досвід КСВ і шляхи його ефективного впровадження в Україні. *Rusnauka* : веб-сайт. URL: <http://www.rusnauka.com/18NPM2008/Economics/34396.dok.htm> (дата звернення: 21.04.2017).
250. Антикризисное управление человеческими ресурсами : учебное пособие для студентов, обучающихся по специальности 080104 "Экономика труда" и другим экономическим специальностям / Под. ред. Н. А. Горелов. СПб. : Питер, 2010. 428 с.

251. Воронкова, В. Г. Беліченко А. Г., Попов О. М. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посібник для ВНЗ / за ред. В. Г. Воронкової ; ЗДІА. К. : Професіонал, 2006. 567 с.
252. Базаров Т. Ю., Еремін Б. Л. Управление персоналом : учебник для вузов. 2-е изд., перераб. и доп. М : ЮНИТИ, 2002. 560 с.
253. Алавердов А. Р. Управление кадровой безопасностью организации : учеб. М. : Маркет ДС, 2010. 176 с.
254. Калініченко Л. Л. Методологічний підхід до управління персоналом підприємств залізничного транспорту в умовах реформування галузі : монографія. Х. : УкрДАЗТ, 2012. 382 с.
255. Шмидт В. Р. Проблемы и технологии оценки персонала : учеб.-метод. пос. М. : Речь., 2008. 160 с.
256. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. К. : НТУУ «КПІ», 2015. 180 с.
257. Трансформація економіки та транспорт України / Ю. М. Цвєтов, М. В. Макарєнко, М. Ю. Цвєтов, О. В. Левченко та ін. К. : ДЕГУТ, 2012. 180 с.
258. Боровик М. В. Управління соціальним розвитком промислових підприємств : авторєф. дис. канд. екон. наук: 08.09.01 / Х., 2005. 17 с.
259. Войцєховський Н. С. Технология разработки и реализации социального проекта (на примере реализации приоритетного национального проекта «Здоровье») : авторєф. дис... канд. екон. наук : 22.00.08 / Санкт-Петербург, 2009. 22 с.
260. Дикань В. Л., Компанієць В. В. , Полякова О. М. Етичні основи бізнесу : підруч. Харків : УкрДАЗТ, 2012. 316 с.
261. Зябриков В. В. Типология и эволюция организационной культуры *Проблемы современной экономики*. 2008. № 4. URL: <http://www.mesonomy.ru/art.php3?artid=22274> (дата обращения: 20.04.2017).
262. Іваницька Н. Б. Складові соціального розвитку машинобудівних підприємств. *Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. 2009. Вип. 657. С. 222–226.

263. Панченко Н. Г. Забезпечення соціального захисту персоналу підприємств залізничного транспорту як інструмент підвищення його конкурентоспроможності. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченій 25 річниці створення Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (28 листопада 2018 року, м. Луцьк). Луцьк, 2018. С. 499–502.

264. Василюк С. В. Сутність соціально-економічного розвитку персоналу підприємств залізничного транспорту в контексті забезпечення соціально-економічної ефективності діяльності галузі. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2011. № 34. С. 158–171.

265. Калинеску Т. В., Гречишкіна Е. А. Проблемы социально-экономического развития предприятий в условиях экономического кризиса. *Бизнес Информ*. 2009. № 4(1). С. 66–69.

266. Мних О. Б., Сапотницька Н. Я. Вирішення конфлікту різних систем цінностей у суспільстві як необхідність впровадження концепції сталого розвитку в Україні. *Сталий розвиток — XXI століття : управління, технології, моделі. Дискусії 2018* : колективна монографія / за наук. ред. проф. Хлобистова Є.В. Київ, 2018. С.551–554.

267. Корольова Н. М. Нова система підготовки персоналу залізничного транспорту в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009. №25. С. 160-164.

268. Крамаренко В. І., Холод Б. І. Управління персоналом фірми. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 272 с.

269. Лукашевич В. В. Основы управления персоналом : учеб. пос. М. : КноРус, 2008. 240 с.

270. Панченко Н. Г. Особливості здійснення та фінансування інноваційної діяльності на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 59. С. 200–208.

271. Вертель В. В. Соціальний розвиток персоналу транспортних

підприємств. *Проблеми економіки транспорту*. 2013. Вип. 5. С. 37–40.

272. Панченко Н. Г. Формування системи соціальної відповідальності на залізничному транспорті України : монографія. Х. : УкрДУЗТ, 2018. 398 с.

273. Панченко Н. Г., Панченко С. В., Родченко В. Б. Застосування методу канонічних кореляцій у дослідженнях взаємозв'язків соціально-економічного розвитку міських комплексів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 34. С. 411–416. (*Особистий внесок: розкрито особливості застосування методу канонічних кореляцій для аналізу соціального розвитку*).

274. Панченко Н. Г. Механізм реалізації соціального інвестування на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 64. С. 249–254.

275. Яновська В. П., Микитюк А. В. Мотивація персоналу як складова соціально-трудова відносин і чинник інтелектуалізації праці. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. 2017. Сер. : Економіка і управління. Вип. 40. С. 278–289.

276. Шейман Д., Смирнова К. Социально ответственное инвестирование. Опыт развитых стран. *Cloudwatcher. Лаборатория социальных инноваций* : веб-сайт. URL: <http://www.cloudwatcher.ru/userfiles/investsite.pdf>. (дата обращения: 20.04.2017).

277. Щекин Г. В., Обозов Н. Н. Психология работы с людьми : Советы руководителю. К. : МАУП, 2007. 591 с.

278. Яневич Н. Я. Соціальні інвестиції: сутність і класифікація Lviv Polytechnic National University Institutional Repository : веб-сайт. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11337/1/26.pdf> (дата звернення: 25.04.2017).

279. Вертель В. В., Комашня А. О., Федорчук І. В. Соціально-психологічний клімат колективу. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 40. С. 292- 295.

280. Дрофа В. В., Половинко В. С. Управление персоналом научнопроизводственных организаций. М. : ИнформЗнание, 2001. 208 с.

281. Андреева О. В. Чинники ефективного інвестування залізниць в умовах динамізації циклів економічного розвитку. *Вісник транспорту і промисловості*. 2012. № 39. С. 83–88.
282. Андреева О. В. Управління інвестиційними процесами підприємств залізничного транспорту в умовах динамізації економічних циклів : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / К., 2013. 197 с.
283. Андреева О. В. Організаційно-економічні підходи до фінансування інвестиційних програм на залізничному транспорті. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. Серія : Економічні науки. 2012. URL: <http://economic-vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=1166> (дата звернення: 24.04.2017).
284. Долгий А. О., Манзюк В. В. Механізми державного регулювання процесу інвестування залізничної галузі. *Науковий вісник*. 2009. Вип.3. URL: <http://www.lvivacademy.com/visnik3/fail/+Dolhiy.pdf> (дата звернення: 24.04.2017).
285. Кравченко В. О. Кадрові ризики в системі управління персоналом організації. *Економіка і Фінанси*. 2016. №3. С. 15–23.
286. Панченко Н. Г. Соціальні інвестиції як провідний інструмент корпоративної соціальної відповідальності. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 63. С. 241–247.
287. Стратегія розвитку ПАТ «Укрзалізниця» на 2017-2021 роки. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.uz.gov.ua/> (дата звернення: 25.04.2018).
288. Пріоритетні інвестиційні проекти ПАТ «Укрзалізниця». *Міністерство інфраструктури України* : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/prioritetni-investitsiyini-proekti-pat-ukrzaliznitsya.pdf> (дата звернення: 25.04.2018).
289. Розвиток «Укрзалізниці» у 2018-му : ключові бізнес-проекти, оновлення і перспективи. *Ua.News* : веб-сайт. URL: <https://ua.news/ua/rozvytok-ukrzaliznytsi-u-2018-mu-klyuchovi-biznes-proekty-onovlennya-i-perspektyvy/> (дата звернення: 30.04.2018).

290. Петрашко Л. Корпоративна соціальна відповідальність в українській бізнес-практиці. *Міжнародна економічна політика*. 2011. № 14-15. URL: http://iepjournals.com/journals/14-15/2011_6_Petrashko.pdf (дата звернення: 25.04.2018).

291. Карпенко О. О., Мандзюк Н. К. Соціальна відповідальність як чинник економічного розвитку вітчизняних підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2018/7.pdf (дата звернення: 27.09.2018).

292. Департамент менеджменту якості продукції та послуг. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: https://www.uz.gov.ua/about/general_information/main_departments/d_management/ (дата звернення: 11.09.2018).

293. Удорожание логистики вызвано безнаказанностью и безответственностью Укрзалізницы. КП в Украине : веб-сайт URL: <https://kp.ua/economics/615697-udorozhanye-lohystyky-vyzvano-beznakazannostui-y-bezotvetstvennostui-ukrzalyznytsy> (дата обращения: 11.09.2018).

294. Бизнес недоволен качеством услуг Укрзалізницы. *Уніан* : веб-сайт. URL: <https://www.minprom.ua/news/246968.html> (дата звернення: 11.09.2018).

295. «Укрзалізниця» не покрывает и половины потребностей сахаропроизводителей в вагонах – «Укрцукор». *Транспорт* : веб-сайт. URL: <http://transport-journal.com/news/ukrzalyznytsya-ne-pokryivaet-y-polovynui-potrebnostej-saharoproizvodytelej-v-vahonah-ukrtsukor/> (дата звернення: 9.10.2018).

296. Знос парку вагонів-зерновозів Укрзалізниці становить 97,8 % – аналітики. *Traktorist.ua* : веб-сайт. URL: <https://traktorist.ua/news/2146-znos-parku-vagoniv-zernovoziv-ukrayini-stanovit-978--analitiki> (дата звернення: 9.10.2018).

297. «Укрзалізниця» здаватиме зерновози в оренду через систему ProZorro. *Agravery* : веб-сайт. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/ukrzaliznica-zdavatiime-zernovozi-v-orendu-cerez->

sistemu-prozorro (дата звернення: 9.10.2018).

298. Укрзалізниця вже всі зерновози розподіляє автоматизовано, – Євген Кравцов. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/458052/ (дата звернення: 11.02.2018).

299. «Укрзалізниця» розподілятиме зерновози вручну. *Агроінсайдер* : веб-сайт. URL: <https://agroinsider.com.ua/2018/07/16/ukrzaliznicya-rozpodilyatime-zernovozi-vruchnu/> (дата звернення: 11.02.2018).

300. Громадська рада звернулась до голови ДРС стосовно тарифної політики ПАТ «Укрзалізниця». *Державна регуляторна служба України* : офіційний веб-сайт. URL: http://www.drs.gov.ua/interaction_public/gromadska-rada-zvernulas-golovy-drs-stosovno-taryfnoyi-polityky-pat-ukrzaliznytsya/ (дата звернення: 7.03.2018).

301. Інформація щодо тарифів відповідно до Переліків цін на виконання робіт (послуг), пов'язаних з перевезенням вантажів, що надаються за вільними тарифами ПАТ «Укрзалізниця». *Філія «Центр транспортної логістики»* : офіційний веб-сайт. URL: <http://uz-cargo.com/> (дата звернення: 7.03.2018).

302. З 1 жовтня в Україні подорожчали квитки на потяги. *UkrMedia* : веб-сайт. URL: <https://ukr.media/ukrain/375263/> (дата звернення: 27.09.2018).

303. Про затвердження Тарифів на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу залізничним транспортом у внутрішньому сполученні : Наказ Міністерства інфраструктури України № 184 від 20.04.2018 р. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: [zakon.rada http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0577-18?find=1&text=%F2%F0%E0%E2%ED%FF](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0577-18?find=1&text=%F2%F0%E0%E2%ED%FF) (дата звернення: 29.04.2018).

304. Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2019-2021 роки. *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України* : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=1823a8c9-13e6-4bf1-919ef477ec225437&title=PrognozEkonomichnogoISotsialnogorozvitkuukrainina2019-2021-Roki> (дата звернення: 12.09.2018).

305. Укрзалізниця недополучила 3 млрд. грн из-за старой

инфраструктуры *Liga* : веб сайт. URL: <https://biz.liga.net/all/transport/novosti/ukrzhaliznitsya-nedopoluchila-3-mlrd-grn-iz-za-staroy-infrastruktury> (дата обращения: 15.11.2018).

306. Вознюк Т. К. Управління якістю продукції на підприємствах легкої промисловості : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Хмельницький національний університет. Хмельницький, 2015. 21 с.

307. Маховка В. М., Вишовський В. М. Формування системи управління якістю продукції підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економічний форум*. 2016. № 2. С. 189-193.

308. Кірдіна О. Г. Якість послуг як фактор конкурентоспроможності залізничної компанії. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 40. С. 163–165.

309. Руденко М. В. Розвиток системи управління якістю послуг пасажирських перевезень підприємств залізничного транспорту. *Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту*. 2016. URL: <http://stp.diit.edu.ua/article/viewFile/90461/87044>. (дата звернення: 29.04.2018).

310. Харчук О., Герєга Т. Роль якості перевезень у розвитку транспортного обслуговування *Збірник наукових праць ДЕГУТ*. Серія «Економіка і управління». 2016. Вип. 35. С. 60–67.

311. Валявський С. М. Управління якістю продукції на підприємстві в умовах входження України в ЄС. *Ефективна економіка*. 2015. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2015/132.pdf (дата звернення: 29.04.2018).

312. Федорко І. П. Стратегічне управління якістю транспортних послуг залізниць. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. № 45. С. 212–216.

313. Дикань О. В. Стратегічні орієнтири щодо удосконалення системи управління якістю на вітчизняних промислових підприємствах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 52. С. 163–171.

314. Укрзалізниця виступає за нові методи управління якістю залізничної продукції вітчизняних та зарубіжних виробників. ПАТ «Українська залізниця» : офіційний веб-сайт URL: http://www.uz.gov.ua/press_center/latest_news/archive/main_2011/page-34/310179/ (дата звернення: 5.05.2018).

315. Якість і безпека продукції. Вхідний контроль : основні положення. СТП-10-001.2016. Стандарт Публічного акціонерного товариства «Українська залізниця». Київ : ПАТ «Укрзалізниця», 2017. 18 с.

316. Якість і безпека продукції. Вхідний контроль : правила проведення вхідного контролю. СТП-10-002.2016. Стандарт Публічного акціонерного товариства «Українська залізниця». Київ : ПАТ «Укрзалізниця», 2017. 37 с.

317. Панченко Н. Г. Пріоритети розвитку транспортного комплексу *Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XII Міжнар. наук.-практ. конф. (2 – 4 червня 2016 р., м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2016. С. 65–66.

318. Панченко Н. Г. Особливості управління якістю послуг залізничного транспорту на принципах соціальної відповідальності. *Розвиток фінансових відносин суб'єктів господарювання в умовах динамічного зовнішнього середовища* : тези Інтернет-конференції (15 листопада 2018 р., м. Житомир). Житомир, 2018. С. 51–53..

319. Панченко Н. Г. Теоретичний концепт управління якістю послуг залізничного транспорту на принципах соціальної відповідальності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія «Економіка». 2018. Вип. 2.10. С. 35–41.

320. Карась О. Класифікація ризиків залізничного транспорту. *Збірник наукових праць ДЕТУТ*. Серія «Економіка та управління». 2014. Вип. 29. С. 95–103.

321. Журавель К. В. Сутність та класифікація ризиків при транспортному обслуговуванні на залізничному транспорті. *Проблеми економіки та управління*. 2008. № 628. URL: http://vlp.com.ua/files/15_34.pdf

(дата звернення: 5.05.2018).

322. Крихтіна Ю. О. Череватенко О. М. Застосування ризик-менеджменту у сфері державного управління залізничним транспортом України. *Теорія та практика державного управління*. 2018. № 2 (61). URL: http://kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2018-2/doc/1/1_5.pdf (дата звернення: 5.05.2018).

323. Кравченко О. Аналіз ризиків фінансового планування на залізничному транспорті. *Схід*. 2012. № 1 (115). С. 57–61.

324. Маркова І. В. Визначення ризиків державно-приватного партнерства на залізничному транспорті та з'ясування ступені відповідальності сторін у разі їх виникнення. *Вісник економіки транспорті і промисловості*. 2013. № 43. С. 53–57.

325. Панченко Н. Г. Стратегічні орієнтири розвитку транспортно-логістичної інфраструктури України. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XII Міжнар. наук.-практ. конф. (8 – 10 червня 2017р., м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2017. С. 14–15..

326. Панченко Н. Г. Передумови та основні етапи впровадження системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті. *Напрями забезпечення сталого економічного розвитку країни: можливості та перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (10 листопада 2018 р., м. Київ). К. : ГО «Київський економічний науковий центр», 2018. С. 33–35.

327. Панченко Н. Г. Формування системи ризик-менеджменту на залізничному транспорті України. *Агросвіт*. 2018. № 22. С. 34–41.

328. Журавель К. В., Крихтіна Ю. О. Особливості впровадження системи управління господарським ризиком на підприємствах залізничного транспорту. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія : Нові рішення в сучасних технологіях. 2012. № 68. С. 45–50.

329. Департамент безпеки. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: https://www.uz.gov.ua/about/general_information/main_departments/bezp/

(дата звернення: 6.05.2018).

330. У ПАТ «Укрзалізниця» запрацював проектний офіс. «ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: https://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/462398/ (дата звернення: 11.09.2018).

331. Вербіцька І. І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 5. С. 282-291.

332. Лаговська О. А., Якименко М. В. Прибуток як об'єкт бухгалтерського обліку та ризик-орієнтованого управління. *Вісник ЖДТУ*. Серія «Економічні науки». 2014. № 2(68). С. 61–67.

333. Занора В. О. Ризик-орієнтоване управління виробничо-технологічними витратами машинобудівних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2014. № 4. С. 157–161.

334. Національний стандарт ДСТУ ISO 9001 : 2015 (ISO 9001 : 2015, IDT). Системи управління якістю : вимоги. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 30 с.

335. Мостенська Т. Л., Скопенко Н. С. Ризик-менеджмент як інструмент управління господарським ризиком підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. Серія «Економічні науки». 2010. № 3 (7). С. 72–79.

336. Литвинчук І. Л. Управління економічними ризиками корпоративних підприємств аграрної сфери : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Житомирський національний агроекологічний університет. Житомир, 2010. 23 с.

337. Лук'янова В. В. Діагностика ризику діяльності підприємства: монографія. Хмельницький : ПП Ковальський В.В., 2007. 312 с.

338. Дячков Д. В., Германчук О. О. Формування системи ризик-менеджменту підприємства. *Економічний форум*. № 4. 2015. С.235–241.

339. Герасименко О. М. Формування комплексної системи ризик-менеджменту з врахуванням чутливості компанії до ринкових ризиків. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2019> (дата звернення: 8.05.2018).

340. Коленда Н. В. Поняття системи ризик-менеджменту підприємства *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/77.pdf> (дата звернення: 15.10.2018).

341. Тарасова Т. О. Фундаментальні положення обліково-аналітичного забезпечення ризик-менеджменту в умовах безперервності діяльності. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*. Серія «Економічні науки». 2015. № 5. URL: http://knau.kharkov.ua/uploads/visn_econom/2015/5/21.pdf (дата звернення: 8.05.2018).

342. Коваленко О. М., Станіславик О. В. Методичні засади формування системи ризик-менеджменту в інтегрованій промисловій компанії. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2017. № 1 (1). URL: <https://economics.opu.ua/ejoru/2017/No1/38.pdf> (дата звернення: 11.05.2018).

343. Смерічевський С. Ф. Ризик-менеджмент машинобудівних підприємств України в сучасних умовах господарювання. *Держава та регіони*. 2015. Вип. 4. С. 38–44.

344. Черчик Л. М., Бегун С. І., Івашкевич І. М. Система ризик-менеджменту підприємства: сутність та складові. *Економічний форум*. 2017. № 1. С. 178–182.

345. Башинська І. О., Полещук А. А., Мотова А. В. Удосконалення системи управління ризиками на підприємстві. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 17. С. 91–94.

346. Скопенко Н. С., Пьянкова О. В. Теоретико-методологические основы риск-менеджмента как инструмента управления хозяйственным риском предприятия. *Економіка і організація управління*. 2014. № 1 (17). С. 238–245.

347. Посохов І. М. Аналіз ризиків управління в системі менеджменту якості підприємства. *Бізнес Інформ*. 2016. № 1. С. 311–316.

348. Дикань В. Л., Божко К. М. Стратегія забезпечення економічної безпеки промислових підприємств. *Вісник економіки транспорту і*

промисловості. 2018. № 63. С. 150–158.

349. Дикань В. Л., Посохов І. М. Дослідження міжнародних стандартів управління ризиками. *Бізнес Інформ*. 2014. № 1. С. 314–319.

350. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : Постанова Правління Національного банку України № 64 від 11 червня 2018 р. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18> (дата звернення: 30.08.2018).

351. Організаційна структура системи управління ризиками : впровадження вимог Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. *Національний банк України* : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=79051051> (дата звернення: 24.05.2018).

352. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю : Наказ Міністерства Фінансів України № 684 від 37 липня 2015 р. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15> (дата звернення: 11.05.2018).

353. Управління митними ризиками в наземних пунктах пропуску. *Вісник «Офіційно про податки»*. 2015. № 40 (40). URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/9019> (дата звернення: 25.05.2018).

354. Кабмін у рамках «дерегуляційного дня» схвалив важливі рішення для спрощення умов ведення бізнесу. *Державна регуляторна служба України* : офіційний веб-сайт. URL: http://www.drs.gov.ua/press-room/kabmin-u-ramkah-deregulyatsijnogo-dnya-shvalyv-vazhlyvi-rishennya-dlya-sproshhennya-umov-vedennya-biznesu/?print_page=true (дата звернення: 25.05.2018).

355. Про затвердження методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами

проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) : Постанова Кабінету Міністрів України № 342 від 10 травня 2018 р. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/342-2018-%D0%BF> (дата звернення: 2.06.2018).

356. Уряд підтримав низку дерегуляційних ініціатив Мінекономрозвитку *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України* : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=06058746-eb3c-4c71-ba94-2dda81f8df6a&title=UriadPidtrimavNizkuDereguliatsiinihInitsiativMinekonomrozvitku> (дата звернення: 2.06.2018).

357. «Укрзалізниця» шукає компанію для розробки нового корпоративного стилю. *Уніан* : веб-сайт. URL: <https://economics.unian.ua/transport/1186322-ukrzalznitsya-shukae-kompaniyu-dlya-rozrobki-novogo-korporativnogo-stilyu.html> (дата звернення: 3.06.2018).

358. Безкоштовно завжди дорожче : за право оновити логотип «Укрзалізниці» боролися десятки агентств. *Агроінсайдер* : веб-сайт. URL: <https://agroinsider.com.ua/2018/09/29/bezkoshtovno-zavzhdi-dorozhche-za-pravo-onoviti-logotip-ukrzalznici-borolisya-desyatki-agentstv/> (дата звернення: 7.10.2018).

359. «Укрзалізниця» презентувала новий логотип компанії. *Агрополіт – гаряча агрополітика* : веб-сайт. URL: <https://agropolit.com/news/9874-ukrzalznitsya-presentovala-noviy-logotip-kompaniyi>. (дата звернення: 3.09.2018).

360. Бурлакова Ю. М. Використання потенціалу корпоративної соціальної відповідальності в процесі формування іміджу підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». 2011. Спец. випуск 33. Ч.1. С. 39-44.

361. Костюк Г. В., Сторожук В. В. Формування позитивного іміджу підприємства. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2014. № 1. С. 176-181.

362. Дергоусова А. О. Формування позитивного іміджу залізничних пасажирських перевезень. *Інвестиції : практика та досвід*. 2014. № 9. С. 62–64.

363. Дергоусова А. О., Чебанова О. П., Єлагін Ю. В. Імідж як складова

формування конкурентоспроможності підприємства. *Технології та інфраструктура транспорту* : матеріали Міжнар. наук.-техн. конф., 14-16 травня 2018 р. Х., 2018. С. 390–391.

364. Лобанова В. А., Бунтова Н. В. Використання сучасної концепції бенчмаркінгу при формуванні іміджу підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу. *Економічний часопис-XXI*. 2012. № 7-8. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48315/19-Lobanova.pdf?sequence=1>. (дата звернення: 3.06.2018).

365. Строцюк Ю. В. Сутність та значення позитивного іміджу для підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Проблеми економіки та управління. 2010. № 684. С. 243-248. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/18766/1/52-243-248.pdf> (дата звернення: 10.07.2018).

366. Ілляшенко С. М., Колодка А. В. Імідж організації як економічна категорія : сутність, зміст, основні етапи формування. *Прометей*. 2012. №2 (38). С. 164-170. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/29499> (дата звернення: 11.07.2018).

367. Сагайдак М. П. Методичне забезпечення оцінки іміджу як складової внутрішнього маркетингу підприємства. *Вісник Криворізького економічного інституту КНУ*. 2013. № 2. С. 17–23.

368. Пинчук Е. Условия формирования имиджа монополии: социально-психологические аспекты. *Українські залізниці*. 2014. № 9 (15). С. 56–59.

369. Панченко Н. Г. Формування корпоративного іміджу залізничної компанії у контексті реалізації політики соціальної відповідальності. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 122–127. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/25-2018> (дата звернення: 27.11.2018).

370. «Укрзалізниця» планирует изменить дизайн билетов: названа причина *Аргументы и факты* : веб-сайт. URL: http://www.aif.ua/society/ukrzaliznytsya_planiruet_izmenit_dizayn_biletov_nazvana_prichina (дата обращения: 9.10.2018).

371. «Укрзалізниця» за 7 мес. купила 125,6 тис. комплектів постельного белья. *Інтерфакс Україна* : веб сай. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/527140.html> (дата звернення: 4.09.2018).
372. Як Укрзалізниця постільну білизну в вагонах оновлювала... *Залізниця без корупції* : веб-сайт. URL: <https://zbk.org.ua/2018/05/04/yak-ukrzaliznicya-postilnu-biliznu-v-vagonah-onovlyuvala/> (дата звернення: 12.07.2018).
373. База даних та система аналітики публічних закупівель ProZorro. *Компанії - Clarity Project* : веб-сайт. URL: <https://clarity-project.info/> (дата звернення 12.07.2018).
374. В поездах «Укрзалізниці» місяцями не оновлюється постельное белье. *Херсонские вести* : веб-сайт. URL: <http://visti.ks.ua/novosti/novosti-hersona/31782-v-poezdah-ukrzalznic-mesyacami-ne-obnovlyaetsya-postelnoe-bele.html> (дата звернення: 12.07.2018).
375. Соколовский И. Методы измерения репутации. *Маркетинг в Україні*. 2016. URL: <http://uam.in.ua/upload/iblock/a5a/a5a7ab3e9dfe92a7a48fec962cea0b50.pdf> (дата звернення: 12.07.2018).
376. Окландер М. А., Яшкіна О І., Литовченко І. Л. Маркетингові технології економічного зростання : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. М.А. Окландера. Одеса: Астропринт, 2012. 376 с.
377. Котлер Ф., Армстронг Г., Сондерс Д., Вонг В. Основы маркетинга / пер. с англ. 2-е изд. М. : Издат. дом «Вильямс», 1999. 1056 с.
378. Мотина М. П. Выставочная деятельность и способы формирования коммуникативной сети промышленного предприятия : автореф. дис. ... д-р экон. наук : 08.00.05 / Орловский государственный технический университет. Орел, 2006. 20 с.
379. Стрій Л. О. Маркетингове управління на рубежі ХНІ століття : системне дослідження : монографія. Одеса: Астропринт, 2000. 304 с.
380. Мороз Л. А., Князик Ю. М. Маркетинг відносин : проблеми понятійного апарату. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. «Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і

проблеми розвитку». 2007. № 605. С. 96-103.

381. Соловійов І. О., Самчук О. В. Маркетинг відносин в АПК : орієнтири на майбутнє. *Маркетинг в Україні*. 2004. № 5. С. 47-51.

382. Лепа Р. М., Солоха Д. В., Кочерга С. В. Маркетинг та менеджмент: методи, моделі та інструменти. Донецьк : ТОВ «Східний видавничий дім», 2012. 250 с.

383. Колотова Н. Б. Нові інструменти маркетингу відносин інноваційних проектів машинобудівних підприємств : краудсорсинг і краудфандінг. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 3. С. 56-65.

384. Луцій К. М. Еволюція концепцій маркетингу як відображення тенденцій розвитку ринкової економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2015. Вип. 5. С. 90-93.

385. Формування на залізничному транспорті ринкових відносин і конкурентного середовища потребує вдосконалення управлінських процесів. *Міністерство інфраструктури України* : веб-сайт. URL: <http://mtu.gov.ua/news/19758.html> (дата звернення: 26.08.2018)

386. Відібрано 10 стартапів для участі в інкубаційній програмі Future of Mobility Lab.UZ edition *Залізничний інформаційний портал «Медіацентр «Магістраль» ПАТ «Укрзалізниця»* : веб-сайт. URL: <https://info.uz.ua/news/vidibrano-10-startapiv-dlya-uchasti-v-inkubatsiyniy-programi-future-of-mobility-labuz-edition> (дата звернення: 5.10.2018)

387. ПАТ «Укрзалізниця» розпочато договірну кампанію з укладення Єдиних договорів про надання послуг з перевезення вантажів, надання вантажного вагона та інших послуг. *Філія «Центр транспортної логістики» ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. – URL: <http://uz-cargo.com/> (дата звернення: 5.10.2018).

388. Панченко Н. Г., Загарий Г. И., Королева Я. Ю., Мирошник М. А., Панченко С. В. Тестопригодное проектирование телекоммуникационных систем на основе двумерных однородных сетей. *Інформаційно-керуючі*

системи на залізничному транспорті. 2011. Вип. 3(88). С. 46–53. (Особистий внесок: визначено шляхи забезпечення якості транспортних послуг).

389. Panchenko N., Dikan O., Obruch H., Frolova N. Formation of the Conceptual Basis of State Support for Development of Social Enterprises in Ukraine. *International Journal of Engineering & Technology*. 2018. № 7 (4.3). P. 419–425. (Особистий внесок: розкрито ефекти від реалізації соціальних ініціатив підприємством на регіональному та національному рівнях).

390. Панченко Н. Г., Жученко А. С., Панченко С. В., Штомпель Н. А. Метод декодирования линейных блоковых кодов на основе популяционных процедур поисковой оптимизации. *Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті*. 2016. Вип. 2. С. 25–29. (Особистий внесок: розкрито резерви ресурсозбереження на залізничному транспорті).

391. Панченко Н. Г. Особливості використання концепції маркетингу взаємовідносин на залізничному транспорті. *Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (28 листопада 2018 р., м. Львів). У 2-х частинах. Львів : Львівський інститут МАУП, 2018. Ч. 1. С. 140–143.

392. Панченко Н. Г. Маркетинг взаємовідносин як елемент системи корпоративної соціальної відповідальності на залізничному транспорті. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 9 (207). С. 75–83.

393. Герасимчук И. Экологическая практика транснациональных корпораций. М. : Всемирный фонд дикой природы (WWF), 2007. 92 с.

394. Брундланд Г. Наше спільне майбутнє : Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку. Оксфорд : Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1987 512 с.

395. Daly H., Cobb J.Jr. For the common good: Redirecting the Economy Toward Community, the Environment, and a Sustainable Future. Boston : Beacon Press, 1989. 492 p.

396. Медоуз Д., Рандерс Й., Медоуз Д. Л. Пределы роста / предисл. Г.А. Ягодина. Пер. с англ. М. : Изд-во МГУ, 1991. 208 с.

397. Медоуз Д. Х., Рандерс Й., Медоуз Д. Л. Пределы роста : 30 лет спустя / под ред. Н. П. Тарасовой. Пер. с англ. Е. С. Оганесян. М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. 358 с.
398. Пахомова Н. В., Рихтер К., Эндрес А. Экологический менеджмент : практикум. СПб : Питер, 2004. 352 с
399. Портер М. Е. Международная конкуренция / под ред. В. Д. Щетинина. М. : Международные отношения, 1993. 896 с.
400. Porter M. E. Toward a new conception of the environment-competitiveness relationship. *Journal of Economic Perspectives*. 1995. Vol. 9. P. 97-118.
401. Hart S. L. A natural resource-based view of the firm. *Academy of Management Review*. 1995. Vol. 20. P. 986-1014.
402. Балацький О., Лук'янихін В., Лук'янихіна О. Екологічний менеджмент : проблеми і перспективи становлення та розвитку. *Економіка України*. 2000. № 5. С. 67–73.
403. Буркинський Б. В., Галушкіна Т. П., Реутов В Є. «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні : монографія / Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України. Одеса : Підприємство Фенікс, 2011. 348 с.
404. Веклич О. О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні / Рада нац. безпеки і оборони України, Укр. ін-т дослідж. навколиш. середовища і ресурсів. Київ : ЛОГОС, 2003. 88 с.
405. Веклич О. О. Засади уніфікації структури вітчизняного екологічного оподаткування відповідно до класифікаційних стандартів Євростату. *Фінанси України*. 2016. № 6 (247). С. 31-50.
406. Галушкіна Т. П., Мусіна Л. О., Хумарова Н. І. Національна політика «зеленого» зростання в Україні / Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України. Одеса : ІПРЕЕД НАН України, 2012. 272 с.
407. Грیشнова О. А., Думанська В. П. Екологічний вектор соціальної відповідальності. *Економіка і управління*. 2011. № 3. С. 32-38.

408. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. Б. М. Данилишин, С. І. Дорогунцов, В. С. Міщенко та ін. / Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. К. : РВПС України НАН України, 1999. 716 с.
409. Дикань В. Л., Токмакова І. В. Розвиток еколого-економічного управління на підприємствах України в умовах євро інтеграції : монографія. Х. : УкрДАЗТ, 2008. 150 с.
410. Карінцева О. І. Науково-методичний підхід до оцінювання екологічного ризику різних видів економічної діяльності. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. №3. С. 378–388.
411. Мельник Л. Г. Екологічна економіка : підруч. Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. 367 с.
412. Пунько Б. М. Економіко-екологічне відтворення (теорія, методологія, практика) : монографія. Львів : Укр. технології, 2008. 323 с.
413. Садеков А. А. Механизмы эколого-экономического управления предприятием : монографія. Донецьк : ДонГУЭТ, 2002. 311 с.
414. Стадницький Ю. І. Економіка запобігання антропогенного забруднення довкілля : монографія / Ун-т економіки і підприємництва. Хмельницький : УЕП, 2007. 362 с.
415. Туныця Ю. Ю., Семенюк Э. П., Туныця Т. Ю. Экологизация экономики : теоретико-методологический аспект. *Экономическая теория*. 2011. №2. С. 5-15.
416. Харічков С., Андрєєва Н. «Зелені інвестиції» як каталізатор переходу до нового курсу економіки : міжнародні орієнтири і перспективи впровадження. *Економіст*. 2010. № 12. С. 16-21.
417. Чигрин О. Ю., Пімоненко Т. В. Еколого-економічні аспекти впровадження сучасних інструментів екополітики в корпоративному секторі. *Збірник наукових праць національного університету державної податкової служби України*. 2011. №1. С. 602–614.
418. Двудіт З. П. Економіко-екологічні аспекти впливу залізничного

транспорту на довкілля. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління»*. 2011. Вип.18 С.132–143.

419. Рибіна О. Методичні підходи до оцінки екологічних наслідків діяльності залізничного транспорту. *Економічний простір*. 2011. № 56/2. С. 269-281.

420. Чернюк Л. Г., Чеховська М. М. Взаємодія об'єктів залізничного транспорту з навколишнім середовищем. *Зб. наук. пр. Київ. ін-ту залізнич. трансп.* К. : КІЗТ, 2000. Т. 4 «Економіка й управління», Вип. 1. С. 36-39.

421. Захарченко О. В. Наукові основи сталого розвитку. *Наукові праці національного університету харчових технологій*. 2015. № 4. С. 68-75.

422. Зеркалов Д. В. Проблеми екології сталого розвитку : монографія. К. : Основа, 2013. 430 с.

423. Експлуатаційна довжина шляхів сполучення загального користування. *Державна служба статистики України* : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.08.2018).

424. Укрзалізниця завершила електрифікацію та відкрила рух на ділянці Потоки-Золотнишине. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: <https://info.uz.ua/news/ukrzalznitsya-zavershila-elektifikatsiyu-ta-vidkrila-rukhn-na-dilnitsi-potoki-zolotnishine> (дата звернення: 30.08.2018).

425. Двудіт З. П. Економіко-екологічне управління сталим розвитком підприємств залізничного транспорту : дис. на здобуття наук. ступ. доктора економ. наук : 08.00.04 / Міністерство освіти і науки України, Державний університет інфраструктури та технологій. Київ, 2018. 530 с.

426. Новікова А.М. SWOT-аналіз і аналіз прогалин (GAP-аналіз) політик, програм, планів і законодавчих актів у галузі транспорту та транспортної політики та підготовка рекомендацій щодо їх удосконалення відповідно до положень Конвенцій Ріо. Херсон : ФОП Грінь Д.С., 2016. 42 с.

427. ПАТ «Укрзалізниця» запровадить міжнародні екологічні стандарти. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: <https://info.uz.ua/.../pat-ukrzalznitsya-zaprovadit-mizhnarod> (дата звернення: 30.08.2018).

428. Панченко Н. Г. Забезпечення стійкого розвитку залізничного транспорту України на принципах корпоративної соціальної відповідальності. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : тези доповідей за матеріалами XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (7 – 9 червня 2018, м. Харків). Х. : УкрДУЗТ, 2018. С. 93–95.

429. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування: ДСТУ ISO 14001 : 2006 – [Чинний від 2006-05-15]. К. : Держспоживстандарт України, 2006. 26 с. – (Національний стандарт України).

430. Галушкіна Т. П., Харичков С. К. Экологический менеджмент в Украине: реалии и перспективы. Одеса : ИПРЭЭИ НАН Украины, 1998. 108 с.

431. Загайный В. В. Природоохранная деятельность предприятия | как неодолимое условие социо-эколого-экономического развития общества *Интернет-журнал Науковедение*. 2014. №4 (23). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/prirodoohrannaya-deyatelnost-predpriyatiya-kak-neodolimo-uslovie-sotsio-ekologo-ekonomicheskogo-razvitiya-obschestva> (дата обращения: 3.09.2018).

432. Лопатин В.Н. Менеджмент и маркетинг в экологии : хрестоматия по курсу. Москва, 2001. URL: http://kraevedenie.chat.ru/posobie/eko_mm.html (дата обращения: 3.09.2018).

433. Екологічна модернізація в системі природно-техногенної та екологічної безпеки / М. А. Хвесик, А. В. Степаненко, Г. О. Обиход та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф., акад. НААН України М. А. Хвесика. К. : Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016. 455 с.

434. Кудинова Г. Э., Розенберг А. Г., Розенберг Г. С. Экологическая модернизация : становление, современное состояние и перспективы. *Самарская Лука : проблемы региональной и глобальной экологии*. 2013. Т. 22. №2. С. 5-26.

435. Huber J., Mol Ed. by A., Spaargaren G., Kalpxijk A. Ecological modernization. Away from scarcity, soberness and bureaucracy. *Technologie en milieubeheer*. Den Haag : SDU, 1991. P. 12–41.

436. Кулясов И. П. Экологическая модернизация: теория и практики. СПб : НИИХ СПбГУ, 2004. 154 с.
437. Шевчук В. Я., Саталкин Ю. М., Навроцкий В. М. Модернизация производства : системно-экологический подход : пособие по экологическому менеджменту и др. К. : СИМВОЛ-Т, 1997. 245 с.
438. Кислый В. Н., Лапин Е. В., Трофименко Н. А. Экологизация управления предприятием : монография. Сумы : ВТД «Университетская книга», 2002. 233 с.
439. Мишенин Е. В., Семененко Б. А., Мишенина Н. В. Экономический механизм экологизации производства. Сумы : ИПП «Мрия-1» ЛТД, 1996. 140 с.
440. Ильяшенко С. М., Прокопенко О. В. Формування ринку екологічних інновацій : економічні основи управління : монографія / за ред. д.е.н., проф. С. М. Ільяшенка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 250 с.
441. Paul Mc. Ecological Modernization in Evolutionary Perspective. *Organization & Environment June*. 2012. P. 178–196.
442. Григоркив М. В., Кибич Г. П. Влияние экологического фактора на функционирование предприятия. *Молодой ученый*. 2014. №5. С. 258-261. URL: <https://moluch.ru/archive/64/10364/>. (дата обращения: 3.10.2018).
443. Мочалова Л. А. Методология и механизмы обеспечения экологической устойчивости промышленного предприятия : автореферат дис. ... доктора экономических наук : 08.00.05 / Ур. гос. эконом. ун-т. Екатеринбург, 2009. 39 с.
444. Тарасенко І. О. Перспективна модель управління маржинальним прибутком підприємства з урахуванням екологічних чинників. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 12 (186). С. 180-187.
445. Панченко Н. Г. Управління екологічною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Економіка і менеджмент». 2018. Вип. 33. С. 59–64.

446. Панченко Н. Г. Екологічний менеджмент в системі соціально-господарської відповідальності залізничного транспорту. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва* : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (30 листопада 2018 р., м. Харків). Х. : ХНАДУ. 2018. С. 445–447.
447. Коротков Э. М. Концепция экологического менеджмента *Менеджмент в России и за рубежом*. 1998. №2. URL: <https://www.cfin.ru/press/management/1998-2/02.shtml>. (дата обращения 4.10.2018).
448. Основы экологии и природопользования : учеб. пос. / В. Л. Дикань, А. Г. Дейнека, Л. А. Позднякова, И. Д. Михайлов и др. Харьков : ООО «Олант», 2002. 384 с.
449. Верхоглядова Н. І., Письменна О. Б. Підходи до управління ресурсозбереженням в уранодобувній галузі. *Бізнес Інформ*. 2015. № 8. С. 113-118.
450. Иванов Н. И., Бреславцев А. В., Хижняк Л. Г. Ресурсосбережение промышленных предприятий. Д. : ИЭН, 1999. 355 с.
451. Іпполітова І. Я., Сорокотяженко К. С. Формування організаційно-економічного механізму енергозбереження на підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 406–411.
452. Конищева Н. И., Балашова Р. И. Управление ресурсосбережением на предприятиях новых форм хозяйствования. *Современные проблемы управления экономикой*. Донецк : ИЭП НАН Украины, 1994. С. 133-144.
453. Мельник Л. Г., Сотник І. М., Чигрин О. Ю. Економіка природних ресурсів : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Суми, 2010. С. 162-177.
454. Боровик Ю. Т., Єлагін Ю. В. Енергозбереження та енергоефективність як фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 103-110.
455. Крихтіна Ю. О. Розробка економічного механізму ефективності ресурсозбереження на підприємствах транспорту (методичний підхід) : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.04 / Укр. держ. акад. залізн. трансп. Х., 2009. 20 с.

456. Токмакова І. В. Ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту як базис стійкого зростання. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. № 45. С. 123–126.

457. Пилипенко О. В., Соколова Е. О. Формування ПАТ «Українська залізниця»: аналіз майнового та фінансового стану. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. Вип. 53. С. 46–54.

458. Публічне акціонерне товариство «Українська залізниця». Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2017 року разом із звітом незалежного аудитора. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: <http://www.uz.gov.ua/files/file/about/investors/ПАТ%20Укрзалізниця%20Консолідована%20фінансова%20звітність%202017%20зі%20звітом%20аудитора.pdf> (дата звернення: 5.10.2018).

459. Звіт про виконання фінансового плану підприємства за 2017 рік. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: http://www.uz.gov.ua/about/investors/financial_statements/vkfp/ (дата звернення: 5.10.2018).

460. Гизятов І. І. Ресурсобережение и проблемы транспарентности экономики в контексте институциональной парадигмы. *Проблемы современной экономики*. 2011. №1. С. 63–63. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/resurso-sberezhenie-i-problemy-transparentnosti-ekonomiki-v-konteksteinstitutsionalnoy-paradigmy> (дата звернення: 5.10.2018)

461. Скоков С. А. Эколого-экономическое регулирование процессов ресурсосбережения : дис. канд. экон. наук : 08.08.01 / Сумы : СумГУ, 2002. 190 с.

462. Оксанич О .Е. Економічний механізм ресурсозбереження в промисловості : дис. докт. экон. наук 08.00.05 / Львів, 1994. 281 с.

463. Харламова О. В. Економічні основи використання матеріальних ресурсів (на прикладі підприємств водопровідного господарства) : автореферат дис... канд. экон. наук : 08.10.01 / Харківська державна академія міського господарства. Харків, 2000. 18 с.

464. Чапек В. Н. Экономика природопользования : учеб. пособ. М. : ПРИОР, 2000. 208 с.
465. Кушнирович Н. А. Управление ресурсосбережением на промышленных предприятиях: автореферат дис... канд. экон. наук : 08.00.05 / Донецк, 1993. 16 с.
466. Гриньова В. М., Салун М. М. Оптимізація вартості складових ресурсного потенціалу підприємства : монографія. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 236 с.
467. Моисеев Н. Н. Устойчивое развитие или стратегия переходного периода. *Зеленый мир*. 1995. №14. С. 3–5.
468. Балашова Р. И. Оценка эффективности деятельности предприятий новых форм хозяйствования на основе показателей ресурсосбережения : дис... канд. экон. наук : 08.06.01 / НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. Донецк, 1998. 180 с.
469. Завадський Й. С., Осовська Г. В. , Юшкевич О. О. Словник економічних термінів : менеджмент, маркетинг, підприємництво : навч.-метод. посібник. Житомир: ЖІТІ, 1999. 444 с.
470. Экономика ресурсосбережения / под ред. А. М. Невелева, Научно-исследовательский экономический институт. К.: Наукова думка, 1987. 248 с.
471. Розміщення продуктивних сил України : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С. І. Дорогунцов, Ю. І. Пітюренко, Я. Б. Олійник та ін. К. : КНЕУ, 2000. 364 с.
472. Веклич О. А. Теоретико-концептуальные основы экологической характеристики ресурсосбережения. *Механізм регулювання економіки*. 2000. Вип.1. С. 17–25.
473. Ліпич Л. Г., Свистун В. М. Сучасні підходи до трактування сутності поняття «ресурсозбереження». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер. : Економіка. 2013. Вип. 21. С. 56–59.
474. Акофф Р. Планирование в больших экономических системах. М. : Вита, 2012. 224 с.

475. Сотник І. М. Еколого-економічні механізми мотивації ресурсозбереження : монографія. Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2008. 230 с.
476. Половникова С. Ю. Ресурсозбереження в розширеному відтворенні трансформаційної економіки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.01.01 / Дніпропетровськ : ДДАУ, 2003. 30 с.
477. Приварникова І. Ю., Кузь А. О. Компаративний аналіз зарубіжного досвіду реалізації політики ресурсозбереження на підприємствах. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 576–584.
478. Панченко Н. Г. Концептуальні положення управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2018. Вип. 31. С. 123–127.
479. Ляшенко І. О. Ресурсозбереження у забезпеченні економічної ефективності діяльності деревообробних підприємств : дис. канд. екон. наук : / Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ, 2014. 200 с.
480. Луханін М. Тяга поїздів – ресурсозберігаючі традиції та інновації бережливого виробництва на Одеській залізниці. *Українські залізниці*. 2014. № 6 (12). С. 42–55.
481. Енергоємність залізничного транспорту в Україні за 12 років знизилася на 42%. *В курсі* : веб-сайт. URL: <http://vkurse.ua/ua/business/energoemkost-zh-d-transporta-v-ukraine.html>. (дата звернення: 8.10.2018).
482. Експерти оцінюють резерви енергозбереження ПАТ «Укрзалізниця» у 160 млн. грн. *ПАТ «Укрзалізниця»* : офіційний веб-сайт. URL: <https://info.uz.ua/analitika/u-zaliznichnogo-transportu-velikiy-rezerv-energozberezhennya> (дата звернення: 8.10.2018).
483. Панченко Н. Г., Панченко С. В., Пархоменко С. Л. Особливості та напрямки удосконалення систем автоведення поїздів. *Збірник наукових праць Української державної академії залізничного транспорту*. 2011. Вип. 121. С. 34–40. (Особистий внесок: встановлено чинники ресурсозбереження на залізничному транспорті).

484. Панченко Н. Г., Панченко С. В., Пархоменко С. Л. До питання динамічної фільтрації сигналів та напрямки удосконалення систем автоведення поїздів. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій*. Серія «Транспортні системи і технології». 2012. Вип. 20. С. 96–109. (*Особистий внесок: обґрунтовано перспективні напрямки удосконалення керування рейковим транспортом*).
485. Панченко Н. Г. Логістичні системи на транспорті. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та корпоративної логістики* : тези доповідей за матеріалами X науково-практичної міжнародної конференції (5 – 7 червня 2014 р., м. Харків). Х. : УкрДАЗТ, 2014. С. 27–28.
486. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент : учеб. / 7-е изд., испр. и доп. М. : 2005. 448 с.
487. Сотник И. Н., Шевцов С. В. Формирование ресурсоэффективной стратегии предприятия в условиях инновационных изменений. *Механізм регулювання економіки*. 2014. № 3. С. 54–62.
488. Іпполітова І .Я. Формування стратегії ресурсозбереження на підприємстві. Фінансові послуги: проблеми теорії та практики : монографія. Х. : Видав-ництво «Лідер», 2016. С. 33–47.
489. Мазін Ю. О. Економічні основи управління інноваційною ресурсозберігаючою політикою в машинобудуванні : дис..канд. екон. наук : 08.02.02 / СумДУ. Суми, 2005. 222 с.
490. Сотник И. Н., Шевцов С. В. Стратегия ресурсосбережения предприятия как инструмент экологизации инновационного развития. *Економічні проблеми сталого розвитку* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. О. Ф. Балацького, 6–8 травня 2014 р. : у 2-х т. / за заг. ред. : О. В. Прокопенко, О. В. Люльова. Суми : СумДУ, 2014. Т.1. С. 126-128.
491. Панченко Н. Г. Формування стратегії ресурсозбереження на підприємствах залізничного транспорту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 5 (67). С. 94–99.

492. Управління екологічного менеджменту. ПАТ «Укрзалізниця» : офіційний веб-сайт. URL: [https://www.uz.gov.ua/about/generalinformation/maindepartments /uem/](https://www.uz.gov.ua/about/generalinformation/maindepartments/uem/) (дата звернення 8.10.2018).
493. Одинцова Т. М. Роль контролінга в забезпеченні сбалансованого устойчивого розвитку підприємства. *Вестник ЖДТУ*. 2012. № 1 (59). С. 178–183.
494. Кожухова О. С. Екологічний учет и екологічний контролінг: взаємозв'язь и інтеграція. *Управление економічними системами*. 2012. № 3. URL: <http://uecs.ru/uecs-39-392012/item/1165-2012-03-26-11-23-42> (дата звернення 8.10.2018).
495. Кирсанова Т. О. Екологічний контролінг в системі управління підприємством : автореф. дис. кандид. економ. наук: 08.08.01 / Сумської державний університет. Суми, 2004. 20 с.
496. Емельянова Д. С., Сулоєва С. Б. Роль екологічного контролінга в системі управління підприємством. *Научно-технічні відомості Санкт-Петербурзького державного політехнічного університету*. Серія : Економічні науки. 2012. №2-1(144). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-ekologicheskogo-kontrollinga-v-sisteme-upravleniya-predpriyatiem> (дата звернення: 8.10.2018).
497. Панченко Н. Г. Управління екологічними ризиками в системі корпоративної соціальної відповідальності залізничного транспорту. *Сучасні проблеми менеджменту* : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (19 жовтня 2018 р., м. Київ). К. : Нац. авіац. ун-т, 2018. С. 397–399.
498. Мних О. Б., Гретин Б. Д. Стратегічна роль екологістики в розвитку підприємства в умовах поглиблення економічної кризи в Україні. *Економічний аналіз*. 2016. Том 23, № 2 (2016). С. 108–118.
499. Шляхи удосконалення еколого-економічної діяльності підприємств / С.С. Гребьонкін, В. К. Костенко, В. М. Павлиш, С. Є. Топчій, Г. В. Астапова. Донецьк : ВІК, 2009. 223 с.
500. Верхоглазенко В. И. Система мотивації персоналу. *Консультант*

директора. 2006. № 4. С. 23–34.

501. Никола С. О. Мотивация как основа экономико-экологического механизма природопользования. *Економічні інновації*. 2015. № 60. С. 168–175.

502. Панченко Н. Г. Екологічна мотивація персоналу в системі соціальної відповідальності залізничного транспорту. *Агросвіт*. 2018. №23. С. 25–30.

.